27ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7337 12 ՅՈՒՆԻՍ 1910

ՇԱԲԱԹ

25 Juin 1910 27me année N.° 7337

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ

Գրութիւնք եւ չեկ տրուիր

Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ էջը։

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آره‌ولك
ارمنجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌كین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple Galata

ԱՐԻՒՆԸ ԿԸ ՎԱՂԷ ԴԵՌ...

ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԴԷՊՔԵՐ

ՄՇՈՑ ԴԱՇՏԻՆ ԵՒ ՍԱՍՈՒՆԻ ՄԷՋ

ԵՒ

ՄՇՈՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ԹԱԳՐԻՐԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

ՄՈՒՇ, 26 մայիս

Զատիկէն վերջ այլ եւս աչք չգայինք տեղի ունեցած դէպքերու մէջ, բացի քրդական ընդհարումներէ և Սասնոյ փսանք գաւառակի մի քանի քիւրտերու սպանութիւններէն, 4—5 սպանութեան դէպք ալ դաշտի մէջ կատարուեցաւ։ Բիչ քիչ կ'երեւի որ դէպքերը պիտի գան մօտենան քաղաքին և կառավարութեան աչքին առջեւ տեղի ունենան, ինչպէս ցոյց կուտայ Նորշէնի այս անգամուան դէպքը։

Ամսոյս 23ին, կիրակի իրիկուն, Նորշէնցի Աբրահամ Մկրտիչեան, Մուշեղ Վարդանեան և Մարտիկ Գիւղէն հինգ վայրկեան հեռի իրենց դաշտերը արածելու ատեն հինգ հեսեւակ և երեք հեծեալ քիւրտեր վրանին յարձակելով առաջին երկուքը գնդակահար կը սպաննեն, իսկ վերջինը վախէն խելակորոյս կ'ըլլայ և ոճրագործներուն հեռանալէն ետքը հաւար կը տանի գիւղը, և որովհետեւ լեզուն ալ բռնուած էր, ձեռքի շարժումներով կը հասկնայ տեղի ունեցած ոճիրը։ Դէպքի տեղագրութեանը մասին Հայ-Հռովմէականաց առաջնորդարանէ Հ. Անանիա վրդ. սա երկտողը գրած էր Հայոց առաջնորդին. «Այդ դժբաղդ դէպքը տեղի է և բողոքագիրը բերողները կը ճանչնամ։ Ես պիտի բողոքեմ կառավարութեան և պիտի հեռագրեմ Պարիզաբքարան. կը խնդրեմ թախանձանօք ձեր ձեռնտուութիւնը։ Գիւղացիներու կասկածը Զորկոցի, Բրտագոմի և Դունքի քիւրտերու վրայ է։»

Թէ՛ գիւղացիներու և թէ Հայոց Անանիայի յիշեալ յայտարարութեան վրայ Տ. Ներսէս Ս. եպսկ. Թագրիր մը մատուցանելէ զատ, անձամբ կուսակալին երթալով ներկայացուց օրուան դէպքը։ Կուսակալը դէպքէն լուր չունէր. մեր տուած տեղեկութեանց վրայ կանչելով ոստիկանապետը լուր ստացաւ և հրաման ըրաւ չրջուն պահակախումբեր հանել, ինչպէս նաեւ առանձին խումբ մը զօրք՝ ոճրագործները ձերբակալելու համար։ այսօր չորս օր է, դեռ ոչ ոք բերին, որովհետեւ կ'ըսուի թէ ոճրագործները դէպի օդ, երկինք բարձրացեր են։

*** Սասնոյ փսանք գաւառէն հասած դրութիւնները նորէն տխուր կը նկարագրեն տեղացի Հայերու վիճակը։ մայիս 25 թիւով կը գրեն. «Որշնիկ գիւղի Քիւրտերէն Շեխոյ, իր աղաքը Մահմուտ և Ճնոսն, Հասանոյի Մամէ և իր երկու հօրեղբօր որդիքը սպաններ են Կուշ-գետի Արգո-Գասպարեան անուն հայը և թալանելով անոր խանութն տարեր են փարաները, մարմինն ալ անհետ ըրեր են։ Դարձեալ նոյն գիւղացի ուրիշ քիւրտեր ծանրապէս վիրաւորեր են Գասպարի կինը, որ մահամերձ վիճակի մէջ կը դտնուի, կ'ըսեն»։

Մէկ կողմանէ Քիւրտերու վտանգը, միւս կողմանէ կառավարութեան ընթացքը և դէպի Քիւրտերը ունեցած բարեկամական հայեացքները, բոլորովին յուսահատութեան մատնած են այդ գաւառակի ամ մը ժողովուրդը. անոնք միշտ աչքերնին տնկած են փախչելու, հեռանալու, գաղթել և ազատելու այդ դրութենէն, որովհետեւ այլ ելս չեն կրնար դիմանար։

Այդ դրութիւնը կ'աւելցնէ նաև թէ, «տեղւոյս կառավարութիւնը ստիպեց Նոր-Գեղցիները իրենց տեղը վերադառնալ. թէեւ մաս մը վերադարձած են, բայց միշտ վախի մէջ են. իսկ Դաժպարիկցիները կամաւ չեն զուցին իրենց պակենական օճախը, բայց կառավարութիւնը ստիպեց զիրենք, ըսելով թէ —հողը ձերը չէ, այլ քիւրտերուն, քանի որ իլամ ունին և դարու ըրած են— ասոր վրայ ստիպուած հեռացան անոնք»։

Դաժպարիկցիներու և Նոր-Գեղցիներու համար առաջնորդը թագրիրով բողոքեց տեղս գտնուող կուսակալին. երկու օր առաջ ի պատասխան առաջնորդի թագրիրին՝ յետադայ գրութիւնը ղրկած էր Թահիր փաշան, արդարացնելով քիւրտերուն ընթացքը ի Սասուն։

«Փի 13 մայիս 326 թարիխ վէ 26 նօմէրօլը թէդքէրէ իւղերինէ քէֆիյէթ միւթէասարքիլըղընտան սուալի եվվէլա ալընան ճէվապտէ Սասուն գաւասընէն Դաժպարիկ գարիէսինտէքի միւնազատուն ֆիի արազի հագդընտա մուհաքէմէյէ սէպզ իտէն տավա նէթիճէսինտէ արազիի մէղքիւրէնին Գասպրէճօղլը Մահմուտ վէ ըէֆիդէրինին օլմաղը թէպէյլիւն էթմէսիլէ եէալէրինտէ պուլընան ամիդ սէնէտամի վէ մուհաքէմէնին իլամը իւղերինէ գարույեէ բապդ իտիլիկի վէ եալընընդ գարիէի մէգքիւրէտէ միւնազատալը օլընան պիր դաշ խանէ իչին մուհաքէմէյէ միւրաճաաթ լիւզումի թէկֆէկիւմ օլաղընը վէ Եէնի-Քէոյ էհալիսինին նագլի խանէ եթմէքլէրինին ասու էտասը օլմայուպ ատէթի գասիմէյերի վէճհիլէ երկիրմի կիսն էվվէլ Գապիճօղ էօնիւնտէ վէ գարիէլերինտէն եարըմ սա՝ աթ մէսաֆէտէ եայլաեա չըգարդլարը վէ կէնճօյէ փափուրընն էլեէվմ Մուշա մէվգուֆ պուլընարդը վէ մէրգումընն Եէնի-Քէօյտէքի էմլաք վէ արազիսի սահապսըդ գալտըղընը կէօրէնէլը, պունլարը եէտը թասարրուֆընա կէչիրմէք ֆիքրինէ պիր թագըմ էսասը ղ չիքեայեթտէ պուլունմադտա օլարգլարը վէ հիչ պիր ֆէրտ հագդընտա պիր կէսնա թասարեաթ վէ նագլիսանէ կիպի հալաթ վագը օլմատընը իչարը մահալէեէ ամիֆէն իղպար օլարդընընը պէյեանէ իպթիտար գընընընէօր»։

Թղթակիս ընթերցող մը կարող է հարկաւ որ ապրիլի վերջերը Սասնոյ բարձունքներուն վրայ ամարանոց չեն կարող երթալ, որովհետեւ հոն ուր վրանաբնակները զօրան պիտի երթան, ձիւն ու ձրմայ է, և որածեցնելու տեղ չկայ, արօրը բացուած չէ եւայլն։ Դարձեալ Նոր-Գիւղի մասին, որ կ'ըսէ թէ կէնճօյէ փափուրը հոն հողեր ունի և ուրիշները ուզեցին ըրեն նարարել, ատ ալ բոլորովին սխալ է, եթէ կէնճօյէ փափուր հող ունի հոն, կուսակալը ինչպէս կը յիշէր վերը, թէ Դաժպարիկցի քիւրտերը իլամով և դարուներով նոյն գիւղի հողերուն տիրացեր են, պէտք է յիշէր կէնճօյի համար ալ. կ'երեւի որ կէնճօն հակօրինական միջոցներով կ'ուզէ Նոր-Գիւղէն հողեր ձեռք ձգել, և միթէ ասիկա յայտնի իրողութիւն չէ։ հողի համար չէր, հապա ինչ բանի համար հերու կէնճօն և իր ազան ու մշակները սպանեցին գիւղապետ Ռաչոնը. ես վստահ եմ թէ եթէ արդարութեամբ դատ ու դատաստան ըլլայ, ո՛չ Մահմուտ՝ Դաժպարիկեն կարող է տէր ըլլալ, ո՛չ կէնճօն՝ Նոր-Գիւղին և ո՛չ Ֆէթթուլլահը՝ Մանազկերտի Նորատին հայրենակ և Պէյրիկ-Զապղուն բայեայ քրդապետ գիւղերուն, եթէ արդարութիւն ըլլար Ֆէթթուլլահի տղայ Սերթիպը կարող չէր, գիշերով, երթալ և Պէյրիկ-Զապղուն գիւղի խեղճ քիւրտերուն ցանքերը քանդել և չթողուլ որ անոնք վարեն, ցանեն ու հոն ապրին։ Կ'ըսուի թէ Սերթիպը այդ բռնութիւնը կուսակալի տուած հրամանին վրայ ի գործ դրած է։ կուսակալը յիշեալ քիւրտերուն ալ հրաման մը տուաւ, բայց արդեօք այդ հրամանը քանդուած արտերը պիտի կրնայ կանոնչացնել և բեղմնաւորել, ո՛չ երբեք։

Թէ՛ հայ ժողովրդեան և թէ բայեայ քիւրտերուն վիճակը շատ ծանրացած է, և երբեք համաձայնութիւն չունին կառավարութեան գիմելու, ոլովհետեւ ինչ որ խօսին և ինչ որ բողոքեն բռնաւորներու մասին՝ զերբապատութիւն կը համարուի և պաշտօնէից աչքէն կը ձգէ զիրենք։

ՏԱՐՕՆԵՑԻ

ՁԱՄԲՈՐԴԻ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ԵՒ

ՀԻՆ ՈՒ ՆՈՐ ԾՈՒՇԵՐ

ՏՈՐՈՒԼ—ԱՐՏԱՍԱ

Երեք յաջորդական անսանելի տարիներու արուեստական քան բնական սղութիւնը սովորութիւն մը ներմուծեցին դաշտաբնակ երկրագործին կեանքին մէջ։ Ո՛չ մէկ բանով և ո՛չ մէկ պարագայի ընտանիքով միասին իր չէնէն, իր բնավայրէն չհեռացող չինականը, մանաւանդ սա՝ վերջին տարիները, կաղն ու կուրն աւարտելէ յետոյ կը լքէ տունն ու թոնիրը, իր տեղն ու գեղը պարագաներովը միասին կը դիմէ դէպի օտարութիւն, դէպի հեմեմատաբար տաք երկիրներ, իր ու իրենցներուն կաչին պահպանելու, պահելու համար։ Այսօր ասիկա սովորութիւն մը դարձած է, գուցէ վաղը հաստատուն և բնական կարգ դառնայ եթէ հանգամանքները պահ մը ետ անպատա՝ շարունակուին։ Այո՛, եթէ պարագաները այսպէս անսանելի մնան, երկու հաւանականութիւն կայ, կա՛մ նոր վայելուչ թափառաշրջիկներու հոծ թիւ մը պիտի առեղծուի կամ սուսարաթիւ գաղթականութիւններ պիտի ըլլան վերջնականօրէն։ Երկուքն ալ անպայման պիտի իրականանան։ Մեծ ու փոքր չատ մը գաղթի հոսանքները արդէն նման պատճառներով չեն կազմուիր, եթէ զանց ընենք բռնագաղթը, արշաւանքները և մասամբ բնական պատահարները։ Թշուառութիւնը առաւելապէս հարկադրեր է ժողովրդները տեղափոխուելու արեւելքէն արեւմուտք և փոխադարձաբար։

Այս տարի ձմեռը գթառատ բարեացակամութեամբ մը անդգալի ըրաւ գրեթէ իր անախորժ ներկայութիւնը և գարունը բարեդէպ փութկոտութիւնով եւ ապարեց իր կանխաս ներկայութեամբ այլապէս սփոփանք մը հայթայթելու անմխիթար հողագործին։ Նաեւ ամ վաղանդի երկրագործը տարագնաց Թշուառներու պէս խումբ խումբ կը վերադառնայ իր օճախը, իր տունին ու ամայացած բանին կարօտովը ժպացած, ծնունդվայրին կենդանարար օդին ու ջուրին պապակով ու երկրարաղձի կարօտով ողողուած։ Իրաքանչիւրը չակած է իր տարողի հարստութիւնը։ յանախ մէկ-երկու քորէրէ, գրագեակներէ բաղկացած, կամ գրկած է իր անչափաւոր զաւակը։

Մեզ մարդիկ, ամբողջ տանջանք մը կայ ու կը կարդացուի նորէն իրենցմէ ամէն մէկին դէմքին վրայ, հակառակ որ տուն կը դառնան, հարեւն երկինքի տակ պատապարուելու կ'երթան։ Ինչպէս խրդան սակայն, երբ ծիծաղը յաւիտենապէս ղլացուած է այս տարաբախտ Թշուառներուն։ Տուն կ'երթան, այո՛, իրենց օճախը կը վերադառնան, բայց վաղուան անպայման հաւանական վերադարձի բիրտ հեռանկարը պարտադիր բեռ մը ըրած է արտաքինը իրենց հոգւոյն և անբուժելի թախիծը անդաժան մաս իրենց դէմքերուն։ Իրենք յաւիտենական անցորդները ա՛յդ ճամբաներուն, վաղը և թերեւս չատ մը յաջորդական վաղորդայներ նորէն նորէն պիտի դան անցնիլ միօրինակ կերպով երթալու օտար երկինքի, օտար անհիւրընկալ ասաղերու տակ թափառելու, չոր հացի մը ի խնդիր, փոր մը կշտացնելու մտահոգութեամբ պաշարուած, ան ալ եթէ կարելի ըլլար, եթէ հնարաւոր դառնար։ Իրենց այս վերադարձը պայմանադրական բան մը, տոժամայ է միայն, վաստակնին՝ քիչ մը մաքուր օդ ծծելն ու անտագակ ջուր խմելն է եւեթ, մինչ քանի մը ամսուան մէջ յորդահոսան թափելիք, սպառելիք քրտինքնին ուղխօրէն և բնականօրէն նորէն պիտի հոսի երթայ ճիշտ հոն ուր անգամ մը սահիլ գնալու հեշտին ընթացք է պարտատեր։ Սովորութիւնը նուիրագործուած է կրնանք ըսել, երկրին այս աղքատիկ վիճակին բերմամբ. խեղճ տառապածներու այսպէս քանի՛ քանի հրամայ բանակեր պայմանագրականօրէն կենդանի իլիէ ու վաչխն են այնչափ շահաւէտ ու չարքաշ, անխիղճ վաչխառուներու, անարիւն քիւլէֆիներու քամ՝ ու ամբարները պարարացնող։

Կիւմիւշխանէէն վար ալ բաղմութեամբ կը հանդիպին տուն վերադարձողներու չդիպչայար կարաւանները, գլխաւորապէս Կիւմիւշխանցի, Կուանսցի, և առաւելապէս Դեկգիցի, Բարբերցի ու Դերջանցի։ Քանի մը պմտուան պանդուխտի կեանքը քայքայեր է շատերուն առողջութիւնը, մանաւանդ կիներուն ու աղջոց։ Նաեւ ինչ գէշ ունակութիւններ իւրացուցեր ու պատուաստեր են իրենց վրայ, առ նուազն բոլոր անցորդները գոնէ հասարակօրէն մուրացիկի ձեռք պարզել մը և պաղատագին հայեացքներ ուղղել մը արեւեալրեր են իրենց։

Արտասա՝ կեդրոնը Տորուլ գազային՝ փոքրիկ, պորտէզներով չրջապատուած կոկիկ աւան մըն է և ունի ճաչաւոր չուկայ մը բաւական բանուկ առեւտրական տեսակէտով։ Այս գազային բնակութիւնը կը կազմեն միայն Թուրքեր և յոյներ, կէս ու կէս գրեթէ։ Հայ բնա՛ւ չկայ, ո՛չ գիւղերը և ոչ կեդրոնին մէջ։ Յոյները գարերու ընթացքին պահեր ու պահպաներ են իրենց ինքնութեան հետ հոծ թիւերնին ալ և չեն գրուեր, չեն գաղթեր բաղմութեամբ։ Շուրջանակի երկրագործուած անմատոյց սարերու բարձրութիւններուն և արշաւրալից ձորերուն մէջ սփռուած գիւղերուն ծոցը հաստատուած, երկար տարեն, մինչեւ Թանզիմաթի հրատարակումը, քաղաքներու հետ անհաղորդ իրենք իրենց մէջ ամփոփուած առանձնացած կեանք մը տարեր են պինդ փակած իրենց լեզուին ու կրօնին։ Ճարան ի վար երկկողմանի, ալէն ձախէն իրենց հարիւրաւոր վանքերն ու եկեղեցիները բարձրօրէն հանգչած, բլուրներու գագաթէն իրենց սպիտակ ուրչիչ գոյնով չեչտակի կը դգացնեն գոյութիւնին ու ներկայութիւնին անվերապահ հպարտութեամբ։ Ամէն քայլեր քանի մը գիւղ և անվրէպ կրկնապատիկը եկեղեցիներ ու վանքեր։ Մեր նախնիներու երբեմնի եկեղեցաշինամոլութիւնը որ ուղղակի յաւնական ազդեցութեան հետեւանք է, ա՛յնքան դժբախտ երկրաակուսիներով ու անտեղի պայքարներով դաղրեցուցեր ու փճացուցեր են մեզի դեռ մօտիկ անցեալին, մէջ խչ։ Այս գաւառակին մանաւանդ յոյն տարրը մեծ մասամբ Ռուսասան կը պանդխտին, ինչպէս մասամբ նաև Կիւմիւշխանէցի յոյները, որոնցմէ ոմանք վերջին Ռուս-Ճապոն պատերազմին եաքը անագին գումարներով վերադարձան Մանչուրիայէն։ Այս պանդխտութեան պատճառով այլապէս սակայն տխուր պատկեր մը կը ներկայացնեն յունական գիւղերը։ Նրիասարդ գրեթէ չկայ։ Կը տեսնես բաղմաթիւ ծերեր միայն ալեւորած ու կորաքամակ, հոս հոն պատերուն երկայնքին ընկղմուած կամ կրկնած կը յօրանչեն, կը քրթուրտին և նայելէ յետոյ իրենց աչուրներով պիշ պիշ դիտելով կը դիտեն ո՛ և է նոր այցելու՝ բան մը, խօսք մը, կամ գոնէ բարեւ մը, բայց յունարէն ըլլալու պայմանով, ապաւելով անկէ։ Մինչ անվերապահ հարմարակութեամբ, կայտառ ու առոյգ մանկաստ հարաներու լէգէոններ կը վրնտան, կ'երթեւեկեն փողոցները—միակ կեանքն ու կենդանութիւնը ինքնին այս գիւղերուն—և երկարատեւ սպասումի մէջ թուեան և վերջապէս չիկնումի փոխուեցաւ.

— Ծօ նա՛, կը պոռային չարաճճիները անոր կարմրիլը տեսնելով, ծօ նա՛, կա՛ս կարմիր եղաւ, ծօ վա՛յ կիսի, պռնուեցաւ... հիմա ճէպը նայինք նէ Սոֆիին նամակները դուրս կ'ելլան...

Եւ լրութիւնը՝ անոր չփոթութեան, կափկափումի միջոցին՝ գրպանները խուզելու չափ առաջ կը տանէին։ Բայց հէք աղան յանկարծ կը սթափէր, կ'ըմբոստանար, բարկացած, սպառնագին.

— Զատիկ կոնցընէք կօր հա՛, կը պռոար ակռաները սեղմելով։

Եւ կառնէր կը քալէր։

Ցորեկները, մանիֆեսթուրայի վանառատան մէջ ոգաւ մտաղաղ ըլլալ։ Առաջ որ խանութին չորս ծայրէն արձակուած հրամանները անչափ արագութեամբ մը կը կատարէր, հիմա, Սոֆիին դէմքէն յափշտակուած, թաղծոտ, տխուր, յանկարծակիի կուգար երբ գրագրին տիրական ձայնը հրանգ մը կը սուրացնէր իրեն։

(Շարունակելի)

„ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (49)

ԱՄԻՐԱՅԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

(ՓՈԼՍԱԿԱՆ ՆԵԱՆԳԻ ԳՐՈՒԱԳՆԵՐ)

Գրեց՝ ԵՐՈՒԽԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԵՐԺՈՒԱԾ ՍԷՐ

Ա.

— Ա՛յլան վկայ, ըսաւ վերջապէս ինքզինքը ժողվելով, ատանկ բան չիկայ, տղաք, անիկա իմ քրոջս տեղն է, պզտիկուց մէկտեղ մեծցած ենք... Ասա՛ծ վկայ չիկայ ատանկ բան...

— Ուրի՞ կը հասկցունես...

— Նա՛, կաս կարմիր եղար,...

— Լեզուդ բռնուեցաւ...

— Մանթաթ կլլող չիկայ... պատասխանեցին տղաքը իրարու եաեւէ աւելի անդգութ և գրեթէ սպառնալից դառնալով։

Համբիկ, իր ընկերներուն իրեն չհաւատալու այս կատաղի յամառութեան առջեւ, ըմբոստացաւ։

— Էյ չիկա՛յ ըսինք ատանկ բան, հէմ ձեզի բան մը ըսե՛մ, պռռաց իր ամբաստանիչներուն դառնալով, ուրիշ տեղ ալ ատ այլանդակ խօսքերը մի՛ ընէք՝ Սոֆիին ականջը կ'ելնայ, ամո՛թ է ամօթ...

Ընկերները քան քան խնդութեամբ մը ողջունեցին խեղճ տղուն այս փափկանկատ զգուշաւորութեան պատուէրը։

Ու ցրուեցան՝ գլխու սպառնալից օրրումներով։

Կամաց կամաց տեսակ մը արամադրութիւն ծնաւ Համբիկին մէջ, այդ բոպէէն սկսած։ Մէկ քանի օր այդ կարծեցեալ սիրոյն վրայ խորապէս մտածեց։ Ուրեմն ա՛յդքան բաղձալի էակ մըն էր իր մանկութեան ընկերուհին, որ նախանձուութեան կատաղի տագնապ մը կը բռնկցուներ իր բարեկամներուն սրտին մէջ։ Քանի որ առանկ ուղղակի և յամառ ամբաստանութիւն մը կը ճօճար իր գլխուն վրայ, չատ բնական, և նոյն իսկ անհրաժեշտ ըլլալու էր ուրեմն իր՝ Սոֆիին սիրահարուիլը։ Պահ մը, զարմացաւ նոյն իսկ իր անտարբերութեանը վրայ, երբոր անդին իր տարեկից ընկերները՝ այդ աղջկան նայուածքին, հրապոյրներուն համար հոգի կուտային։ Այս ալազան մտածումներուն ազդեցութեանը տակ, Համբիկ, մէկէնմէկ, սքանչելի, անօրինակ հեշտագին բան մը գտաւ Սոֆիին սիրահարուելուն մէջ։ Առաջին առթիւ որ տանը մէջ անոր հանդիպեցաւ, թափանցող նայուածքով մը զննեց անոր բոլանդակ հրապուրող իգականութիւնը։ Եւ զմայլեցաւ։ Հակառակ որ տարիներէ ի վեր այդ աչուքները իր առջեւը շարժէին, հիմա, մօտէն, աւելի ուշադրութեամբ դիտելով, խենդեցնող, երկնային գտաւ զանոնք։ Ցեսոյ, դէմքին մանրամասնութիւններուն անցաւ. օ՛հ, անթերի արձանագործութիւն այդ դիմագծութիւնը հելլէն կերտուածքով մը, որքան վեմ նոյնքան խրոխտ, նայուածքին աղապտալից ու ցաւագին անուշութեանը մէջ չես գիտեր ի՞նչ յուզող, մոգող, խելայեղիչ բանով մը։ Ու ամբողջութիւնը, ո՛րքան յարմարութիւն փափկակազմ, գեղաձոյլ իրանին մասերուն մէջ, ձեռքերու ոտքերու նրբութիւն, կուրծքի հարթատ եւ ներդաշնակ յորդութիւն, որ կարծես մարմնին քիչ մը արգահատելի նիհարութիւնը կը հակակշռէր։ Ասոնք տեսաւ Համբիկ, մէկիկ մէկիկ վերլուծեց, մանրամասնեց, գնահատեց, եւ զարմացաւ եթէ ոչ իր ապուշութեանը, գէթ անտարբերութեանը վրայ որով քուն քնացեր էր այդ հրապոյրներուն քով, որոնք գիւղին նորահաս երիտասարդները կը խենդեցնէին, և իրեն հանդէպ նախանձի տագնապներու կը մղէին զանոնք։

Առաջին բաղէներուն, աղուն մէջ ծնող փոթորիկը դեռ պայմանադրական, ապրսպրուած բան մը ունէր. բուն սէրը չէր, որ ինքներեն կը ծլի, կուռնանայ և վերջապէս իր հուժկու արմատներուն մէջ էօթիւը կը կաչկանդէ։ Որքան միամիտ։ բարի և անխորհուրդ տղայ, նոյնքան խակ ու անպատրաստ կեանքի հոգը ձիգերուն, որոնք էութիւններու տոկունութիւնը կը դարձնեն, Համբիկ, իսկոյն, ակայն, զգացած ցնցումին ուժգնութեանը տակ գրեթէ չնչասպառ եղաւ, ալուրները խշոր խշոր բացած։ Բայց չուտ մը վարժուեցաւ այդ ցնցումին, անոր ամբողջ քաղցրութիւնը խմելով և անոր փաթթուելով հոգւոյն, ինչպէս մէկը որ ծխախոտին առաջին մուխը քաշելուն, գլխի ցնորք մը կունենայ բայց տատր համար իսկ այլ եւս չի կրնար այդ մուխը կուլ տալու դառն հաճոյքէն հրաժարիլ։

Քիչ քիչ, կպչուն, մակաբոյծ մամբուռքի մը ձեւը առաւ այդ հանգամանքը։ Գիշերները, հակառակ իր սովորութեանը, սկսաւ արթնալ, խռուլատանջ և սրտաբոփ։ Սոֆիին պատկերը աչքերուն առջև կը դառնար, լուսածիր, փողփողուն, տիրող մթութեան մէջ։ Սկիզբները, ջանքեր ըրաւ ինքզինքը ազատելու համար այդ տարօրինակ վիճակէն որուն յանկարծ մատնուած էր. մաքառումը կարճ և դժնդակ եղաւ։ Ու ինքզինքը անձնատուր ըրաւ այդ դառնօրէն քաղցր վիճակին, ու ա՛լ հոսանքի իվար քաշուեցաւ, աչքերը՝ գոց, վանդներուն անգնչակ, հոգեկան տեսակ մը անդառնալի պարտատուութիւն։

Մանաւանդ որ, առանց գիտնալու, սատակի չարաճճիութեամբ, իր այդ ընկերուհին քիչ չնչասպառեցին իր նախանձոտ ու սիրաբորբոք ընկերները, որոնք ամէն անգամ զինքը տեսնելուն, առաջին խօսքերնին սա կ'ըլլար, խածնող հեգնութեամբ մը չեշտուած.

— է՛հ, Համբիկ, Սոֆիին հետ գործը ընտոր ըրիր նայինք։ Կ'եփե՞ս կոր...

Անտարբերութիւնը զոր ի սկզբան ցոյց կուտար իր դէմքին վրայ, քիչ քիչ չփոթեան և վերջապէս չիկնումի փոխուեցաւ.

— Ծօ նա՛, կը պռռային չարաճճիները անոր կարմրիլը տեսնելով, ծօ նա՛, կաս կարմիր եղաւ, ծօ վա՛յ կիսի, պռնուեցաւ... հիմա ճէպը նայինք նէ Սոֆիին նամակները դուրս կ'ելլան...

Եւ լրութիւնը՝ անոր չփոթութեան, կափկափումի միջոցին՝ գրպանները խուզելու չափ առաջ կը տանէին։ Բայց հէք աղան յանկարծ կը սթափէր, կ'ըմբոստանար, բարկացած, սպառնագին.

— Զատիկ կոնցընէք կօր հա՛, կը պռռար ակռաները սեղմելով։

Եւ կառնէր կը քալէր։

Ցորեկները, մանիֆեսթուրայի վանառատան մէջ ոգաւ մտաղաղ ըլլալ։ Առաջ որ խանութին չորս ծայրէն արձակուած հրամանները անչափ արագութեամբ մը կը կատարէր, հիմա, Սոֆիին դէմքէն յափշտակուած, թաղծոտ, տխուր, յանկարծակիի կուգար երբ գրագրին տիրական ձայնը հրանգ մը կը սուրացնէր իրեն։

(Շարունակելի)

փոթորկուած, տեսակ մը հեշտախառով բայց մեկամտաձոռ հայեացքներով կը շանթեն ու փոխադարձաբար կարծես լափել ու յափրանալ կը տենչան։ Ուրիշ տեսակ մը լքուած դժբախտներ ալ ասոնք, ո՛րքան սիրոյ ա՛նքան ալ արգահատանքի արժանի։

Արտասան բաւական փայլուն ապագայ մը ունի եթէ Տրապիզոն-Կարին յաւիտենապէս երազուած երկաթուղիին չենուութիւնը իրականանայ։ Սիւրմենէի կամ Բիզէի ճամբան, նախ ամենայնիւ չհամարուելէ վերջ, որ արդէն ուղղական տեսակէտով անհարիր է որ հաւանական համարուի, ըլա՛յ ուղղակի Տրապիզոնէն, ըլլայ Պուլթանայէն կամ Թրիպոլիի մօտերէն սկսուելիք գիծը անպայման Արտասայէն պիտի անցնի։ Բայց այս ձեռնարկին ծրագիրը ո՞վ գիտէ դեռ. ո՛րքան ապագայանք ու չարչարանք ունի կրելիք և մենք ու այս կողմերու ժողովուրդը. սակաւին ո՛րքան պիտի սպասենք անոր իրականացումին։ Ցաւանք արդեօք թէ՝ վերջին անգամ դրեւած պաշտօնեաներու քննութիւնը վերջնական հանգամանք պիտի ունենայ։ Ի՛նչալլահ։

Ա. Ա.ՀԵՆԱՆ

Տրապիզոն

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

Պաշտան չորս տէրութեանց մօտ գանուող օսմ. դեսպանները արտաքին գործոց պաշտօնատան ծանուցած են թէ տէրութիւնները համամիտ են Կրեթէի խնդրոյն հիման վրայ, թէև բանակցութիւնները քիչ մըն ալ պիտի երկարին կարգ մը մանրամասնութեանց պատճառաւ։

** Ռուսիէր գործակալութիւնը կ'իմանայ թէ Կրեթէի կացութիւնը կոնայ բարւոքուած նկատուիլ, Կրեթացիները զեկուցած ըլլալով թէ պիտի անտան չորս տէրութեանց խորհուրդներուն, որոնք այս միջոցին բանակցութեանց մէջ են՝ հաւաքական զեկոյց մը ղրկելու համար Կրեթական իշխանութեան։ Այդ ծանուցագրով պիտի պահանջուի որ իսլամ երեսփոխանները ընդունուին, առանց երդում ընելու Ցունաստանի թագաւորին և Սուլթանին գերիշխանութիւնը պահպանուի։ Պաշտան տէրութիւնները նմանապէս համաձայնած են երկրորդ մարտանաւ մը ղրկելու համար Կրեթական ջուրերը, Ազգային Ժողովին գումարումէն առաջ։

** Սելանիկէն կը հեռադրեն թէ հելլէն զինուորներ կը համախմբուին Թուրքիոյ և Ցունաստանի սահմանագլխին վրայ։ Թեսալիոյ մէջ ցոյցեր կը կատարուին ի նպաստ Թուրքահելլէն պատերազմի մը։

** Կ'ըսուի թէ օսմ. կառավարութիւնը չորս միլիոն ոսկիի պահեստի գումար մը մէկդի դրած է պատերազմական ցէնքերու համար։

** Աթէնքի անգլիական դեսպանը Ցունաստանի արտաքին գործոց նախարարին յայտարարած է թէ իր կառավարութիւնը Կրեթացիներու բաղձանքներուն համամիտ չէ՝ Կրեթէի կցման մասին։ Այս յայտարարութեան վրայ, նախարարական արտասովոր գումարում մը տեղի ունեցած է։ Կատարուած խորհրդակցութենէն յետոյ կառավարութիւնը երկար հեռագիր մը ուղղելով Կրեթէի գործադիր իշխանութեան, զեկուցած է որ ան պէտք է ընդունի տէրութեանց պայմանները։ Հելլէն կառավարութիւնը կը յուսայ որ կղզիին գործադիր իշխանութիւնը պիտի համակերպի։

** Ցունարէն թերթ մը կ'ըսէ թէ անցեալ չորեքշաբթի օրուընէ սկսեալ, Թուրքիոյ և Ցունաստանի յարաբերութիւնները ցրուացած են։

** Մայրաքաղաքիս գրեթէ բոլոր թաղերուն մէջ կը տարածուի պոյքոթը և հելլէնապատակ խանութպաններէն ոմանք կրօտիպուին խանութին փակել ոչառնալիքնե՛ր։ Աջէբայի մէջ հելլէն խանութպանի մը մահուան պատնէշք եղած է։ Ունդարանի մէջ պոյքոթ յայտարարուած ըլլալով՝ հելլէն խանութպանները հիւպատոսական իշխանութեանց դիմած են։ Պալըքգիւղի մէջ հելլէն խանութպանները յարձակումներէ վախնալով՝ կանուխ կը գոցեն իրենց խանութները։ Ղալաթիա՝ գիշերը պահակութիւն կը պատին, մաքերը չառ գրգռուած ըլլալուն համար։ Ցունարէն թերթերը դիտել կուտան որ պոյքոթ կը մղուի նաև օսմ. հպատակ Յոյներու դէմ, առանց պանդանելու Հելլէններէն։

** Ֆոքիա անուն նաւաձիգ մը, որ հելլէնապատակի մը կը պատկանի, առջի առաւ արգիլուեցաւ Պէյքոզի մօտենալէ, թէև անգլիական դրօշ կը կրէր իր վրայ։ Նաւաստիները ազատեցան և մահուան պատնէշներու առարկայ եղան։ Թասոս չոգենաւը, զոր վերջերս կիւրեմի ընկերութիւնը գնած էր հելլէնապատակէ մը, չկրցաւ բեռ առնել պոյքոթ ընդունելու ընդդիմութեան պատճառաւ։ Նաւահանգստի վերատեսուչ Մուսթաֆա պէյի միջամտութիւնն ալ ապարդիւն եղաւ։

** Տիրող սաստիկ պոյքոթին պատճառաւ Պոլսոյ տնտեսական վիճակը տագնապալի կացութեան մը կը մատնուի գրեթէ։ Բ.ալի Լիմնէի անօրէնութիւնը յայտարարած է թէ 120 վաճառականներ չեն կրցած իրենց փոխանակագիրները պայմանաժամին վճարել։

** Քիոս անուն հելլէնական չոգենաւը առջի օր Դալաթիոյ քարափէն ճամբայ ելած ատեն յոյն ուղեւոր մը հելլէն դիւղ մը կ'երերցնէր ու կը համբուրէր զայն։ Բարտին վրայ խռնուած բազմութիւնը անձայն կը դիտէր այդ տեսարանը։

** Ռուսաստանի մէջ ալ պոյքոթ հրաւիրուած է Հելլէններուն դէմ։ Պոյքոթ ընդունները յարձակած են մէկ քանի հելլէնամատակներու վաճառատուններուն վրայ, որոնք վնասներ ունին։ Այդ խանութպանները իրենց հիւպատոսարանները դիմած են՝ պաշտպանութիւն խնդրելու համար։ Դեր-հիւպատոսը միջնարդին մօտ երթալով, պահանջած է որ յանցաւորները պատժուին։ Շատ մը ձերբակալութիւններ կատարուած են։

** Իզմիրի մէջ պոյքոթ ընդունները հելլէնապատակ ծխավաճառի խանութի վրայ յարձակելով՝ խորտակած են ամէն բան։ Ոսմանական միջամտութեան չնորհիւ, աւելի ծանր դէպքերու առաջքը առնուած է։

** Ցունարէն թերթերը կը գրեն թէ Սկիւտարի Հելլէնները ագտնապալից վիճակի մը մէջ կը գտնուին։ Պոյքոթը վաղուներուն մէջ կը գտնուին անցեալ տարուան բէյքոթնոյնի չարժման ատեն երեւան եկած մարդոց պէս կասկածելի անձեր։ Պատի ծանուցումներու վրայ նշանակուած են բոլոր հելլէնապատակներուն անունները։ Խանութպանները յարձակումէ վախնալով կը փակեն իրենց խանութները։ Քանի մը օրէ ի վեր անհետացած է Նիքոլօրուս անուն հելլէնապատակ մը։ Կը վախցուի թէ ցեղային ատելութեան զոհ գացած ըլլայ։

** Սոֆիայի Բոհքորկ թերթին ըսածին նայելով, Բերայի կառավարիչ Մուսիէիատին պէյ յայտարարեր է թէ կառավարութիւնը պոյքոթին հակառակ է, բայց սարսռցած է նկատի առնել ժողովրդեան գերագրգռուած վիճակը, որ արդիւնքն է Աթէնքի մամուլին չանթահարիչ յարձակումներուն։ Այդ թերթերը չարունակ կը պահանջեն Եւրոպայէն վարել Թուրքերը, մինչ Թուրք մամուլը ստիպուած է չափաւոր լեզուով պատասխանելու այդ յարձակումներուն։ Մուսիէիատին պէյի կարծիքով, պոյքոթին միակ պատճառը պէտք է փնտռել հելլէնական գրգռումներուն մէջ։

** Թանիքsroմnu պոյքոթի առթիւ հեռաւեալը կը գրէ. «Պոյքոթը յարաճան գէշ հետեւանքներ ունենալուն համար, իշխանութիւնները քանի մը հոգի ձերբակալած են։ Կարծենք առնը եկած է աւելի ընդհանուր միջոցներ ձեռք առնելու։ Անչուշտ պոյքոթիմը իր գործ դրուած եղանակով կրպտառնայ հանրային ապահովութիւնը խանգարելու, ազատ տարրերը մղելով անիշխանութեան, ինչ որ մտահոգութիւն կը պատճառէ։ Արդէն իրաւացի կասկածներ յայտնած էինք այդ տարօրինակ հայրենասիրութեան վրայ, զոր իշխանութեան ու օրէնքի նպաստող երկրոր ցոյց կուտայ։ Կարծենք թէ մեր Թուրք պաշտօնակիցները իրենք ալ պիտի խոստովանին իրական կացութիւնը, եթէ դադրին իրողութիւնները դիտելէ գրգռումի պրիսակի մէջէն և անայլայլ կերպով նային անոնց վրայ։ Հետզհետէ խոշորցող ալիքին պատճառած վնասները ի յայտ կուգան կռիւներով ու յարձակումներով, իբր արդիւնք կիրքի։ Եթէ Թումբ մը չկանգնուի անոնց առջեւ, վախ կայ որ անոնք բազմապատկուին և աւելի ծանրակշիռ դարձուածք մը առնան։ Հրդեհը չի մարիր, երբ նոր ծագած ատեն չմարուի։ Բացի իր անձնական հանգամանքէն, խնդիրը չառ կարեւոր է ինքնին։ Երիտասարդ Թուրքիոյ վարիչները, պետական այդ իմաստուն մարդիկը և Մամուռ Շեվքէթ փաշայի պէս յատակատես զօրավար մը, որ ոչ միայն քաջարի զինուոր մըն է, այլեւ պայծառամիտ քաղաքագէտ մը, պիտի ըմբռնեն թէ ստիպողական պէտք մը կայ անդորրութիւնը վերահաստատելու երկրին մէջ, քանի որ երկիրը իր առջեւ ունի լուծուելու կարօտ այնքան կնճռոտութիւններ։ Քանի մը օտար վաճառականներ իրենց հիւպատոսարանները յարձակումէն ենթակայ մնան։ Հարիւրաւոր ոստիկաններ իրենց հիւպատոսարանները դիմած են՝ ծագած տնտեսական դժուարութեանց պատճառաւ։ Հ՞որ կայ մի՞թէ ուրիշ կնճռոտութիւններ ալ ստեղծելու։ Առիթի սպասող ներքին թշնամիները մի՞թէ չպիտի՞ չանգագրեն այդ կնճռոտութիւնները։ Հապա անոնց ազդեցութի՞ւնը»։

** Կառավարութեան կողմէ պատրաստուած վիճակագրութեան մը համաձայն, Թուրքիոյ մէջ մօտաւորապէս 120 հազար հելլէնապատակներ կը գտնուին, արական սեռին պատկանող։ Ասոնք գլխաւորաբար հաստատուած են Կ. Պոլսոյ մէջ, Մարմարայի եզերքը, Իզմիրի նահանգը, Սելանիկ և Մակեդոնիոյ կարգ մը քաղաքներուն մէջ։ Այդ հելլէնապատակներուն 80,000ը վաճառական, արհեստաւոր, գործաւոր, խանութպան եւ ճարտարապետ են։ 40,000ը երթեւեկող են։ 10,000 անձերու ալ հպատակութիւնը կասկածելի է։

ԿԱՅՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը Զէթինէի օսմ. դեսպանին պաշտօն յանձնած է հարկ եղած դիմումները ընելու Դարատաղի կառավարութեան մօտ, որպէս զի Իսա Պոլաթինը և իր տասնեօթը արբանեակները Դարատաղէն վտառուին։

** Եենի Սապր կարգ մը տեղեկութիւններ կը հաղորդէ այն ընդհարումներու մասին, որոնք տեղի ունեցած են Լուկաները Մալիսիա և Հաս մտած ատեն։ Նոր ռազմաթերք ղրկուած է զինուորներուն։ Հոն խռնուած ըմբոստներուն թիւը 5-10,000ի կը հասնի։ Անոնց մէջ կը գտնուի պարբաքար Եուսուֆ պէյ Բօտա։ Այս վերջինը խնդրագիր մը տալով Բրիտանիոյ կառավարչին, յայտարարած է թէ Ալպանիացիները նպատակ չունին կառավարութեան դիմադրելու, այլ կ'ուզեն զինաթափումին վերջ տալ։

ՕՍՄ. ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ

Ծովային նախարար Սալիհ փաշա, առջի օր, Մեսուտիէ զրահաւորը այցելեց, որ Հայտար փաշայի առջեւ կը գտնուի։ Մավակալ Ռիւեէմ փաշա և իր ապայակցորը ընդունեցին նախարարը։

** Օսմ. Նաւատորմը Համիտիէ յածաւորակին նորոգութենէն և չորս Թորբիլանաւերու ժամանումէն յետոյ, Եգէական ծով պիտի երթայ։ Անկէ առաջ, նաւատորմը պիտի մասնակցի Սամսանադրութեան առթիւ տեղի ունենալիք հանդէսներուն։ Նաւատորմը վաղը Նիկոմիդիա պիտի երթայ, երկու շաբաթ հոն մնալու համար։

ՀԱԼԷՊԻ ԴԻՊԴԸ

Մեծաքանակ արմատքի արտադրման պատճառաւ հացին գինը 80էն 125 ղրշ. բարձրացուցած էին չահագործները։ Ժողովուրդը, երկար առնէ ի վեր սովալ վիճակի մը մատնուած, տեղական իշխանութենց դիմած է արմատքի արտադրումը արգիլել ալալ համար։ Ցետոյ, սովալուկ ժողովուրդը, չտիրապետելով զրգռուած, այն խանին վրայ յարձակած է ուր դիզուած էին ցորենները, արտադրումը արգիլելու համար։ Տեղական իշխանութիւններու միջամտութեան չնայելով, ամենայն դէպքերու առաջքը առնուած է, թէև չորս հոգի վիրաւորուած են։ Բնութիւն մը բացուած է։

ՍԵՐԲ ԶՈՐԱՒԱՐԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ԱՐՔԱՅԱՆՈՒՄԸ

Կեդր. կառավարութեան կողմէ ղրկուած հրամանին վրայ, Բրէչովայի մէջ զինաթափումի ենթարկուած Սերպերը ազատ արձակուած են։ Ասոնց մէջ կային նաև սերպ քահանաներ։ Բայց երկու հոգի սպանուած եւ մէկ հոգի անձնասպան եղած են։ Սերպ երեսփոխան Սավա և Միմիդրովիչ էֆ.ները մտադիր են քննութիւն մը պահանջել, պատասխանատուութիւնները հաստատել և յանցաւորները պատժել տալու համար։

ՍՈՒԼԹԱՆԸ ԵՐԼՍԷՋԻ ՄԷՋ

Սուլթանը տասնչինգ օրէն Երլսէջ պիտի երթայ, ամրան եղանակը հոն անցնելու համար իր երեք զաւակներուն և պալատական տիկիններուն հետ։ Երլսէջի պալատը բոլորովին կերպարանափոխ կը դառնայ։ Հարիւրաւոր գործաւորներ կ'աշխատին հոն։ Ցարդարման վրայ կը հսկեն արարողապետը և կայս. գործարաններու տնօրէնը։

ՊԻԲԷՈՆԻ ԴԻՊԴԸ

Ռումէն կառավարութիւնը Աթէնքի իսալական դեսպանին միջոցաւ հելլէն կառավարութեան զեկուցած է որ եթէ մէկ շաբաթէն գոհացում չտրուի իր պահանջումներուն, Ռումանիայէն պիտի վտարէ բոլոր հելլէնապատակները։

** Հելլէն կառավարութիւնը որոշած է Պիրէոնի դէպքին մէջ օսմ. հպատակներուն վնասները վճարել։ Բայց միւս կողմէ նոյն կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ 1895-96ի դէպքերուն ատեն հելլէնապատակներու կրած վնասները անվճար մնացած են. ուստի կը պահանջէ որ այդ գումարը ղեղչուի։

** Գերմանիոյ կայսրը Ռումանիոյ գահաժառանգին հեռագրած է թէ Պիրէոնի դէպքը կը նկատէ իրր ամենէն մեծ նախատինք, որ եղած ըլլայ Հոհենձոլէրեան արքայական գերդասանին։ Կայսրը իր խնդակցութիւնները յայտնած է գահաժառանգ իշխանին և իշխանուհիին՝ խղճանգութիւնէ աղատած ըլլալնուն համար։

** Աթէնքի օսմ. դեսպանը վերջերս հեռագիր մը յղելով հելլէն կառավարութեան, կը պահանջէ որ Պիրէոնի դէպքի մասին կատարուած քննութեան արդիւնքը յայտնուի և կը յանձնարարէ որ դէպքին դրդիչները ու մեղսակիցները խստիւ պատժուին և միջոցներ ձեռք առնուին օրի նաղանց պաշտօնատարներու նկատմամբ։

** Բէօսթինէի հելլէն գաղութին երեւելիները տեղւոյն ռուսական հիւպատոսարանը երթալով՝ խնդրած են ռուսական դրօշին պաշտպանութեան ներքեւ մտնել։ Պատուիրակութիւնը յայտարարած է թէ կը վախայ 1906ի դէպքերուն կրկնութենէն։

** Կը հերքուի սա լուրը թէ Կայսրի մէջ Արինա հելլէն չոգենաւին վրայ յարձակում գործուած ըլլայ ժողովրդեան կողմէ։

ՍԼՄՏԱՆԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Ելմտական նախարար Ճավիտ պէյ յառաջիկայ չորեքշաբթի օր Եւրոպա պիտի ուղեւորի։

ՍԵՐԲՈՒԹԻՒՆ ԴԱՆԴԱՏՆԵՐԸ

Սերպ կառավարութիւնը Պոլսոյ իր դեսպանին յանձնարարած է նոր և ազդու դիմումներ ընելու Բ. Դրան մօտ, որպէսզի միջոցներ ձեռք առնուին՝ թուրք զինուորներու կողմէ Սերպերու նկատմամբ գործուած ծայրայեղութիւնները զսպելու և Գոսովայի իշխանութեանց կողմէ սերպ բնակչութեան դէմ ի գործ դրուած արարքներու վերջ տրուելու համար։ Սքիւպէն հասած վերջին լուրերը չատ մութ գոյներով կը նկարագրեն Գոսովայի նահանգին սերպ բնակչութեան կացութիւնը։ Պէկիրատի վարիչ չրջանակներուն մէջ զայրոյթ կը տիրէ այդ բանին դէմ։ Կառավարական Սամու Բրավա թերթը կ'ըսէ թէ Ալպանիացիներու զինաթափումը քանի մը գաւառներու մէջ միայն կը կատարուի երեւութապէս. ուրիշ գաւառներու մէջ ոչ թէ Ալպանիացիները այլ Սերպերն են որ զինաթափ կ'ըլլան։ Ուրիշ տեղեր ալ Ալպանիացիներուն թոյլ կը տրուի թալէլ, բռնաբարել և ոպանել քրիստոնեայ խաղաղ բնակչութիւնը։ Սամու Բրավա կ'աւելցնէ թէ Սերպերուն դէմ գործուած այդ արարքները լաւ արդիւնք չեն ունենար։ Մեր անկեղծ տեսակէտը սա է որ, կ'ըսէ նոյն թերթը, Սերպիոյ և Թուրքիոյ բարեկամական և ուղիղ յարաբերութեանց պահպանումը ամենամեծ կարեւորութիւն ունի, քանի որ անհրաժեշտ եղաւիսիք մը կ'ընծայէ Պալքանեանու ազատութեան ու անկախութեան։ Բայց ի վերջոյ այդ բանը գործնական արդիւնք մը չպիտի ունենայ, եթէ Թուրքիա համամիտ չգտնուի այդ տեսակէտին։ Թուրքիոյ և Սերպիոյ բարեկամութեան օգտակար ըլլալուն համոզուած, պարտք կը համարինք երկիրդ յայտնել, եթէ երբեք այդ կարգի իրողութիւնները վերջ չդտնեն։

** Ինչպէս յայտնի է, Թաչլըճայի սերպ վարժարանները փակուած էին տեղւոյն կրթական տնօրէնութեան կողմէ սա պատճառով որ ուսուցիչները կրթական նախարարութեան կողմէ ստորագրուած վկայականներ չունէին։ Սերպ երեսփոխանները դիմում ըրին կրթական նախարարին մօտ, բանելով թէ սերպ ժողովուրդը Օրթոտօքս եկեղեցիին ծոցը կը գտնուի, հետեւաբար ինքնին կը վայելէ անոր տրուած առանձնաշնորհումները։ Նախարար Լէմրուլլա էֆէնտի հարկ եղած հրամանները տուած է խնդրի առարկայ դպրոցներուն վերաբացման համար։ Սակայն և այնպէս, այս որոշման հակառակ, Գոսովայի կրթական տնօրէնը միևնոյն չարժառիթով փակել տուած է նաև Կիւլլի, Վուչիթրնի, Են.ի Վարոշի սերպ վարժարանները, ինչպէս կ'իմացուի Բրիշթինայի մետրապոլիտ Նիքիֆորի կողմէ սերպ երեսփոխան Սավա էֆ.ի ուղղուած մէկ հեռագիրէն։ Աւելցնենք թէ կրթական նախարարը հրաման տուած էր որ երկու-ամիս պայմանաժամ տրուի սերպ ուսուցիչներուն, որպէս զի անոնք կարենան օրէնքին պահանջումներուն գոհացում տալ։ Կ'երեւի թէ տեղւոյն կրթական տնօրէնը անտես առնելով նախարարական հրամանները, առանց պայմանաժամ տալու գրցել տուած է նոյն վարժարանները։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՕԳՈՒՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԸ

Ժեօն-Թիւրքի խմբագիր մը տեսակցութիւն մը ունեցած է Մէնթէշէի երեսփոխան Խալիլ պէյի հետ և հաղորդած է թէ որո՞նք են այն օրինագիծերը, զորս Խորհրդարանը վիճաբանութեան պիտի դնէ յառաջիկայ նստաշրջանին։ Մ. և Ց. կուսակցութեան նախագահը պատասխանած է թէ կը յուսայ որ ժողովը երկրին համար չատ օգտակար գործեր պիտի տեսնէ յառաջիկայ նստաշրջանին մէջ։ Վիճաբանութեան պիտի դնէ օրինագիծեր, զորս կառավարութիւնը պատրաստած և Խորհրդարանի դիւաններուն յանձնած է, ատոնց մէկ մասը արդէն իսկ ուսումնասիրուած առարկայ եղած է։ Այս օրինագիծերուն մէջ ամենէն աւելի կարեւորն է կալուածատուրքի օրէնքը, զոր պատրաստած է Ելմտական նախարարութիւնը և որուն կարեւորութիւնը այնքան մեծ է երկրին համար։ Օրէնքը մրն ալ կայ կօնսակալութեանց վերակազմութեան մասին, զոր եպարքոսը պատրաստած է։ կայ նաև զինուորագրութեան օրէնքը մը ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ պատրաստուած, ինչպէս նաեւ ոստիկանական օրէնք մը։ Առեւտրական օրինագիծը հանրագիտ չինութեանց նախարարութեան կողմէ յօրինուած է. հաշտարար դատարաններու, պատժական օրենսգիրքի, պատժական դատավարութեան վերաբերեալ օրինագիծերը արդարութեան գործոց նախարարութեան կողմէ չինուած են, ինչպէս ուրիշ չատ մը օրինագիծեր, որոնք այս պահուս կ'ուսումնասիրուին պետական զանազան պաշտօնատուններու մէջ, պատրաստ պիտի ըլլան մինչեւ յառաջիկայ նստաշրջան։ Ինչպէս կը տեսնուի, յառաջիկայ խորհրդարանական նստաշրջանին աշխատութիւնները մեծապէս օգտակար պիտի ըլլան երկրին։

ԹԵՐԹԻ ԴԱՏԱՐՈՒՄ

Պատերազմական Ատեանը դատարման դատապարտեց Շամա լրագրին տեղ հրատարակուող Էմնիէթ անուն թերթը։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԳԱԼԱՏԱՍԱՐԱՅ ԴԻՊԱԿ. — Ոստիկանութիւնը Պէօյիւք-Զէքմէճէի մէջ, Անկորինի ագարակին մօտ, երեւան հանած է մարդու մը դիակը, որուն գլուխը և թեւերը անջատուած են ածելիով մը։ Գայմագամը տեղւոյն վրայ քննութիւն բացած է, բայց արդիւնք մը չէ ունեցած քննութիւնը։

ԱՆՋԱՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Մաքրիգիւղ բնակող տեղանաւոր Մխաք էֆ. Տապանեան, առջի առաւ, արջասպ խմելէ յետոյ դանակով վիրը կոթեց։

ՈՂՈՂՈՒՄ. — Պրուսայի Ծարաք գիւղին մէջ ողողում պատահելով՝ քանի մը տուներ ջուրերէն քշուած են։ Վնասները քառասուն հազար ոսկիի կը հասնին։ Մէկ հոգի զոհ գացած է ողողումին։

ԱՏԱԲԱԶԱՐԻ ՆՈՐ ԳԱՅՄԱԳԱՄԸ

Ներքին գործերու նախարարին որոշումովը, Զուսկուլտաք՝ Երքենի գայմագամը որ յաջորդաբար Միտիւրիւ և Տիւզէճ անցաւ քանի մը ամիս առաջ, վերջին օրերս անուանուած է Ատաբազարի գայմագամ։ Պարզ իրողութիւն մը պիտի համարէինք սա, եթէ երիտասարդ գայմագամը Սորրի պէյ, ըլլար անոնցմէ որոնք տարիք ու տեղ կը փոխեն իրենց բովանդակ կարեւորութիւն։

Ատաբազարի գայմագամը, հին չրջանի մէջ, Միւլթիէի վարժարանին ութերորդ դասարանի աշակերտած ատեն, սկսած էր հալածուիլ իր սահմանադրական ազատ գաղափարներուն համար։ Ոստիկանութիւնը, որ հետամուտ եղած է այդ առաջին օղակովը ամբողջ կազմակերպութիւն մը ձեռք անցընել, երկու տարի սեղմեց զանի բանտի մութ խորշերուն մէջ, և առանց թոյլ տալու որ օր մը իսկ արեւու կամ լուսնի լոյսը տեսնէ, չկրցաւ ոչինչ ընել. և, իրրեւ նոր պատիժ մը չարունակութիւնը, քշեց Գաթէմուսի և դաւ զանի խիստ հսկողութեան ներքեւ։

Քաղաքական առաջին աքսորականներէն եղած է գայմագամ պէյը, այն ատեն երբ կառավարութեան հետ ժողովուրդն ալ խեթիւ կը նայէր աքսորականներուն։ Ու կառավարութիւնը ծանր զրկանքներու ենթարկեց երիտասարդ աքսորական, հալածեց իր բոլոր միջոցներովը։ Ան փաստաւոր տուաւ, ձերբակալուեցաւ, տարիներով նեռուեցաւ դարձեալ բանտ, վճիռ կերաւ, համբերութեամբ դուրս եկաւ, մնալով անընկճելի, հաստատապէս յուսալով թէ պիտի յաղթանակէ Երիտասարդ Թուրքիան, և Սահմանադրութիւնը պիտի կանգնի բռնակալութեան աւերքներու վրայ։

Գայմագամ պէյը իր ծնողքին մէկ հատիկն է։ Երբ աքսորի մէջ էր, բանէն գաղանի կը գրէր իր հարիւրապետ ծերունի հօրը, կիպրոս, թէ իր որդին զինուորական հօր մը անարժան որդի չպիտի ըլլայ։ Ու երբ Սահմանադրութիւնը հրաչակուեցաւ, գնաց իր ծնողքը տեսնելու, ու անմիջապէս դարձաւ Թուրքիա՝ Մայր-Հայրենիքին ծառայելու։

Առեւտրի խնդրագրութիւնը որ առաջին օրուընէ համակիր եղած է երիտասարդ գայմագամին, չնորհաւորելով զինքը իր նոր պաշտօնին մէջ, կը խնդակցի իրեն և կը մաղթէ որ իր գործերը ըլլան այն ատիճանները, որոնք պիտի դիւրացնեն իր վերելքը դէպի աւելի բարձր պաշտօններ՝ աւելի մեծ աշխատանք, աւելի մեծ պարտականութիւններ կատարելու Մայր-Հայրենիքին որու հետ տառապած է ուսանողական տարիքէն սկսեալ։

ՊՕՄՕՆՔԻԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

Պոմոնթիի Թարմ գարեջուր կը ծախուի տակառով, հետեւեալ զբօսավայրերուն մէջ. —

Թէրէ Պաշի Թաղապետական պարտէզ, Օսման պէյի պարտէզ, Շիշլի։ Քոհութիի պարտէզ, Ասմալը-Մէճիտ։ Պէպէքի պարտէզ։ Պոմոնթիի պարտէզ, Ֆէրիգիւղ։ Ֆրան-Սուլթան պարտէզ, Շիշլի։ Մաքրգիւղի Թաղապետական պարտէզ։ Հաճի Միխալի պարտէզ, Մաքրգիւղ։ Բըլպուրնուի պարտէզ, Ֆէյնէր, Ռոկեղլիւր։ Մէթրլէնի պարտէզ, Ֆէյնէր, Ռոկեղլիւր։ Ֆրանչէսքոյի պարտէզ, Պէօյիւքդէրէ։ Պաղլարպաչրի պարտէզ, Սկիւտար։ Թաքսիմի Թաղապետական պարտէզ։ Պէլլա—Վիսթայի պարտէզ, Թաքսիմ։ Ռօսիկօլի պարտէզ, Շիշլի։ Ֆլորիայի պարտէզ, Բիւյիւք-Զէքմէճէ։ Բաուլիքի պարտէզ, Թաքսիմ։ Աքրօբոլիսի պարտէզ, Թաթավլա։ Կարարանի ճաշարան-պարտէզը, Հայտար Փաշա։ Մինասի պարտէզ, Հայտար Փաշա։ Մէօհիւրտարի պարտէզ, Մօտա։ Պոմոնթիի պարտէզ, Եէնիքեւլի։ Հաճի-Միհրաբի պարտէզ, Եէնիմահալլէ։ Ռօսիկօլի պարտէզ, Թէրապիա։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Ամէն երկրի մէջ կղերականութիւնը հոմանիշ եղած է յետադիմականութեան։ Ժողովուրդներու բարոյական, մասնաւորապէս, ընկերային զարգացման ամէն մէկ ձեռնարկ անպատճառ իր դէմը ունեցած է կղերական դասակարգը։ Պատմական փաստ՝ հարիւրներով, հազարներով։ Կրօնքը, ի յառաջագունէ, նորութիւն չընդունիր։ Մարդկային յառաջդիմութեան հետ հանառակ կը համեմատի։ Ի վաղուց անտի կրօնքը իր յարատեւութիւնը փնտռած է մարդոց ապիտութեանը մէջ։ Երբ անհատին բարոյական մակարդակը այնքան բարձրանայ որ չարին ու բարիին ըմբռնումին համար արտաքին գերագոյն ներքուստ զօրութենէն դիմելու հարկին տակ չգտնուի, այն օրը կրօնքը դադրած է ապրելէ։ Կրօնքը՝ մարդուն խիղճն ու գիտակցութիւնն է։ Դերագոյն ուժի մը անունովը քարոզուած կրօնքը կը նմանի այն բռնաշապիկին, որով յիմարները կը կապկանդեն՝ ազատնալու համար։ Երբ ջղային դրութիւնը գտնայ իր բնական վիճակը, կը հանեն զայն։ Այն օրը որ մարդկութիւնը այնքան երջանկաբեր պայմաններով չրջապատուած ըլլայ որ իր ջղային դրութիւնը այլ եւս չխանգարուի, բռնաշապիկ պէտք չպիտի ըլլայ։

Ասոնք ճշմարտութիւններ են, և յայտնի է թէ աշխարհի վրայ այժմ կրօնքը երկաբերան յենակետ ունի, մէկ մը մարդկային ցանկութիւնը, մէկ մըն ալ պաշտօնականութիւնը, այսինքն այն հանգամանքը որով կարգ մը կառավարական կազմակերպութիւններ կրօնքին պաշտպանութիւնը դիմած են՝ գոյութիւնին արդարացնելու և ապահովելու համար։ Անմիջապէս որ կազմակերպուած ազգ մը ինքզինքը բաւական զօրաւոր կը զգայ առանց կրօնքին զօրավիգին՝ պահպանելու իր գոյութիւնը, իսկոյն կը նետէ այդ բեռը իր վրայէն, ինչպէս ըրաւ Ցունաստան, կրօնքը պետութենէն զատելով։ Կաթոլիկ Սպանիան ալ այդ վախճանին կը պատրաստուի, բայց հեռի է դեռ անոր հասնիլ կարենալէ։

Բայց կրօնքը կամ որ նոյնն է կղերականութիւնը քիչ մը տարբեր նշանակութիւն կը ստանան երբոր խնդիրը մեզի պէս անոնք անպայման, իր նախատագրին փոթորիկներուն մատնուած ցեղի մը վրայ է։ Ամէն կողմէ լքուած և ամէն կողմէ քէջ չտա հալածած, մեր գոյութիւնը քաջալերելու միջոցներուն հետապտրտութիւնը կը տուայտինք։ Կրթնելու տեղ կը փնտռենք, չինչալու համար։ Հայատանեայց եկեղեցին, որ մեր դաւանած կրօնքը կ'անձնաւորէ, այդ յենակետներէն մէկը եղած է մեզի համար, մեր գոյութեան պահպանումին համար։ Մի՛միայն այս տեսակէտով է որ մեր ազգին համար անհրաժեշտ կը դառնայ մեր Հայատանեայց Եկեղեցիին անտան տեսանութիւնը, ու ամէն Հայ յաղթելով իր եկեղեցին և հեռեւապէս դանիկա ներկայացնող կղերը՝ ոչ թէ կրօնասիրական այլ ազգասիրական գործ մը կատարած կ'ըլլայ։ Տակաւին մենք կը նմանինք այն կառավարութիւններուն որոնք իրենց ներքին զօրութեանը անվտահ՝ կրօնքին ապակցութեանը կրթնած են չքայքայուելու համար։ Մենք՝ աւելի՛ գէշ՝ կառավարութիւն մըն ալ չունինք մեր կազմը անվթար պահելու, ուրեմն ի՛նչ աւելի իրաւամբ պէտք ունինք կրօնքին կապակցութեանը։ Աւելի ժամանակներ ըլլան գուցէ։ Ես ասոնցմէ չեմ, ընդհանուր առմամբ կրօնքին անիմաստ տիրապետութեանը դէմ անվերջանալի թշնամի մը ըլլալով հանդերձ։ Մենք դեռ չա՛տ պէտք ունինք կրօնքին ապակցութեանը. անիկա պատ մըն է որուն կռնակին տուած ենք՝ թող չտալու համար որ թշնամին անկեց զարնէ մեզի։ Այն օրը որ այդ պատը փլլի կամ փլցնենք զայն մեր ձեռքովը... կը դողամ պատահելիքին համար։

Կրօնքին պահպանութեանը մասին ծագած այս անհրաժեշտութիւնը չենթադրեր անշուշտ որ անոր անունովը ժողովուրդը չանագործել ուզող մտա մը կղերին չանատակութեանցը անտարբեր ու ներողամիտ հանդիսատեսներ ըլլալու ենք. և զարմանալի թիւրիմացութեամբ մը կամ թեւլադրութեամբը կարգ մը չարամիտներու՝ կը կարծուի թէ մէկ քանի կղերականներու դէմ բացուած պայքար մը ընդհանուր հանգամանք ունի և առ հասարակ Հայատանեայց եկեղեցիին կղերականութեանը դէմ «կրակը բացուած է»՝ զայն ջնջելու համար։ Սխալ, անհեթեթ, այլանդակ սխալ։ Չկա՛յ ատանկ մտքառումի և չկրնար ըլլալ։ Չարերու բանտարկութիւնն է՝ ա՛ռ ալ։ Օրինակի համար՝ Արքեն Վեհ

Հակակրեցական պայքար չի կրնար գոյութիւն ունենալ մեր մէջ. ատելի տեսիլ անջաղաքացիական բան չի կրնար լալ։ Բայց պէտք է խափել անարժան հայ կրօնականներուն, որոնք մինչ միայն ունին թէ՝ եկեղեցին որուն իբր թէ կը պատկանին, թէ ժողովուրդին որուն իբր թէ կը ծառայեն։

ԵՐՈՒԽԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԻՍԿՈՊՈՍՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԳՐԱՒԵԱԼ ՀՈՂԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

ՆՈՐ ԴԻՄՈՒՄ

Խառն ժողովը երէկ նիստ գումարեց Ղալաթիոյ Խորիրդարանին մէջ Ս. Պատրիարքի նախագահութեան տակ և զրաղեցաւ Ի մասնաւորի Անտաոլուի հայ ժողովուրդի ներկայ կացութեան և գրաւուած հողերու խնդրով։ Ժողովը խորհրդակցեցաւ այս մասին ըստ հրաւէրի ներկայ եղող Օտ. Խորիրդարանի հայ պատգամաւորներու, որոշեց որ այսօր Ս. Պատրիարք հայրը ընկերակցութեամբ Արամ Հալաճեան, Գրիգոր Զօրաբաշ, Վարդգէս և Յակոբ Պարիլ էֆ.ներէ կազմուած պատուիրակութեան դիմէ Հագը փաշայի, վճռական դիրքոր մը խնդրելու համար այդ խնդիրներու մասին։ Ազգին կողմէ եղած այս նոր դիմումը կը յուսանք որ այս անգամ աւելի լուրջ կերպով նկատի պիտի առնուի Դահլիճին կողմէ, քանի որ հանկառակ պարագային, ուրիշ բան չպիտի մնայ ընելիք Վարչութեան և Պատրիարքին, այլ եթէ հրաժարիլ վերջնականապէս։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎ

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆ ԶԵԱՀ

Ազգ. Երեսփ. Ժողովը երէկ ժամը 8ին գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորիրդարանին մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներատունկեան։ Բացման միջոցին ներկայ էր, 40ի մօտ Երեսփոխաններ։ Տօքթ. Աէֆէեան պէյ իր հրաժարականը դրկած էր։ Հմ. Արամեանց առաջարկեց իբրև պաշտ հրաժարական ընդունիլ։ Ժողովը 1ի դէմ 23 քուէով ընդունեց այդ հրաժարականը։ Ընդունուեցաւ Ա. Գասպարեանի հրաժարականը նախաձեռնութեան դիւանէն և իր տեղ ընտրուեցաւ Մարկոս էֆ. Նաթանեան։ Յետոյ դիւանին առաջարկութեամբ կալուածոց դիւանին անդամ ընտրուեցաւ Դասպարեան էֆ.ն։ Նախորդ Կրօն. Ժողովը իր պաշտօնավարութեան՝ (1906 դեկտ.էն մինչեւ 1908 սեպտ.) տեղեկագիրը մատուցած էր։ Որոշուեցաւ տպագրել և ցրուել։ Հմ. Արամեանց այս առթիւ առաջարկեց որ, նախկին Քաղ. Ժողովին ալ (Օրմանեան չրլան) իր համարատուութիւնը ընէ, քանի որ մէկ քանի օրէն պիտի ներկայացուի նաև Օրմանեան քննիչ յանձնաժողովին տեղեկագիրը։ Ատենապետ նորատունկեան էֆ.։ ըսաւ թէ ինք ալ այդ ժողովին ատենապետ եղած է. և լաւ գիտէ որ իր ընկերները, ինչ պէտ ինք, երբեք չեն քաջալերիր իրենց համարատուութիւնը ներկայացնելէ. միայն թէ ժամանակ չունին. եթէ կարելի է, ըսաւ, Պատրիարքարանի մէջ գտնուած ատենագրութիւններէն քաղելով համարատուութիւն մը պատրաստեն քարտուղարները։ Ս. Պատրիարքը ըսաւ թէ՝ այնքան բազմաթիւ են այս միջոցին Պատրիարքարանի ալխատութիւնները, որ անկարելի է 12 տարուան համարատուութեան գործ մը աւելցնել, իբրեւ դիւանական ալխատութիւն Պատրիարքարանի պաշտօնէութեան վրայ. հետեւեալ հնարաւորութիւն չկայ այդ բանին, ըսաւ։ Հ. Արամեանց եւս առարկեց թէ՝ հնարաւոր իսկ ըլլայ օրինաւոր չէ. վարչութիւն մը երբ պաշտօնի մը կը կոչուի և յետոյ կը հրաժարի, ինչ կ'ուզէ կ'ընէ, կը պատրաստէ իր համարատուութիւնը և կը ներկայացնէ Ազգ. Ժողովին, որ երբեք այս խնդրով չի կրնար զբաղիլ և բերանացի յայտարարութիւններ չկրնար մտիկ ընել։ Նորատունկեան էֆ. կրկնեց թէ իր ժամանակի վարչութեան անդամներէն շատերը մեռած են, և ինք ալ հազիւ մէկ քանի նիստերուն ներկայ գտնուած է։ Արդ., այդ մէկ քանիները, ըսաւ, չեն կրնար իրենց ամբողջ ժամանակը յատկացնել երբ այնքան բազմաբեղ են։ Հմ. Արամեանց դարձեալ առաջարկեց որ այդ վարչութեան ողջ մնացած անդամները իրարու քով գան, խորհրդակցութիւն կատարեն և իրենց եզրակացութիւնը Ժողովին յայտնեն։ Ա. Դասպարեան առաջարկեց—իբրև բացառիկ անօրէնութիւն—խորհրդարանական յանձնաժողով մը կազմել, եթէ ոչ ըսաւ, այդ համարատուութիւնը երբեք տեղի չպիտի ունենայ։ Սուրեան դիտել տուաւ որ այդ վարչութիւնը իր պարտականութեան ձայնին անալով ամէն 2 տարին անգամ մը պարտաւորեալ էր և այսօր անմիջապէս ներկայացնելու էր։ Տօքթ. Սեբաստեան առաջարկեց որ Օրմանեան Սրբազանի պատրիարքութենէն առաջ պաշտօնի վրայ գտնուող վարչութիւնն ալ իր համարատուութիւնը ընէ, որուն կ'անդամակցի եղեր ինք ևս։ Նորատունկեան էֆ. առաջարկեց որ յանձնարարուի Վարչութեան մէջէն մը ներկայացնել՝ քանի տարուան եկող գացող Ազգ. Վարչութեանց համարատուութեան մասին։ Ժողովը ըստ այսմ որոշեց վարչութեան դրկել խնդիրը։ Մերժիլ էֆ. Մելիքեան կ'առաջարկէր ներքին կանոնագրին ինչ ինչ յօդուածները բարեփոխելու համար յանձնաժողով մը կազմել։ Արդէն այս խնդիրը ակէ առաջ նախանձնութեան դիւանին յղուած ըլլալով, որոշուեցաւ յանձնարարել որ փութացնէ։

Վանի երեսփոխան Վահան էֆ. Փափազեան կը հարցնէր թէ ճիշտ է որ Մուշի Առաջնորդ Խարանեան Սրբազան հրաժարած է Աղթամարայ խնդրին քննիչութեան պաշտօնէն։ Վարչութեան կողմէ Խաճատուրեան էֆ. բաւ թէ՝ Ժողովը որոշած, բայց Սրբազանը հրաժարած էր և հետեւաբար վարչութիւնը որոշած էր այդ պաշտօնը յանձնել Վանայ Առաջնորդին. բայց օրվէ՛սեան Առաջնորդ չկար հրանոց արուեցաւ Վան՝ որ Առաջնորդ ընտրեց Յովսէփ եպս. Սարգսեանը. երբ ան պաշտօնին ձեռնարկէ այդ քննութեան պիտի սկսի։ Նաթանեան հարցուց թէ Վանայ կազմալուծեալ Դպրոց. Ժողովը ամբողջացնելու համար վարչութիւնը հրանոց առուած է, քանի որ այդ առթիւ ամէն օր դիմումներ կ'ըլլան։ Իսկ ճանկիլեան հարցուց թէ Աղթամարայ խնդիրը դեռ մինչև ե՞րբ պիտի երկարի և պահանջեց որ անմիջապէս կատարուի։ Խաճատուրեան էֆ. երկուքին ալ պատասխանելով ըսաւ թէ՝ առաջնորդը իր տեղը երթալէ վերջ՝ հրանոց պիտի տրուի Դպրոց. Ժողովին ընտրութեանը. իսկ գալով Աղթամարայ քննութեան, Վանայ Առաջնորդը միայն կրնայ քննել Աղթամարայ խնդիրը և ուրիշ Առաջնորդ մը վրան չառներ այդ խնդրին պատասխանատուութիւնը։ Ժողովը բաւական նկատեց արուած բացատրութիւնները։

Խառն Ժողովը գրով մը կը յայտնէր թէ՝ ակէ առաջ Ազգ. Ժողովը իրեն դրկած էր Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին հրաժարականի խնդիրը, ուր կը պարզուէր նաև Ն. Ս. Օծութեան յուսահատ կացութիւնը. Վարչութիւնը կը ծանուցանէր թէ ակէ առաջ Կիլիկիոյ խնդիրներուն համար մէկ քանի անգամ դիմումներ ըրած է Բ. Դուռ, բայց վերջնական պատասխան մը ստացած չըլլալով, վերջնական նոր դիմում մը պիտի ընէ, ուէ էֆ հիմնական կարգադրութեան մը յանգելու համար։ Եւ հետեւաբար այս պայմաններուն տակ—կ'ըսէր Խառն Ժողովը—անկարելի է որ Ս. Կաթողիկոսը հրաժարի, երբ մանաւանդ անոր ներկայութեանը այնքան պէտք ունի Կիլիկեցին։ Խառն Ժողովը կը խնդրէր որ Ազգ. Ժողովն ալ իր քուէովը մերժէ Ս. Կաթողիկոսին հրաժարականը՝ նոր ուժ մը տալու համար անոր։ Ժողովը Ա. Դասպարեանի առաջարկութեամբ և նկատելով որ մեծամասնութիւն չունի օրակարգ անցուց։

Ա. Դասպարեան և Ս. Խմէրեան գրով մը կը հարցնէին թէ՝ ինչո՞ւ Ս. Հայրապետին կոնդակը Մարտ 26ի նիստին առթիւ, օրակարգ անցուած չէ և թէ ինչո՞ւ այդ կոնդակին կարգ մը կէտերը պարզաբանուած չեն, և կ'առաջարկէին որ անմիջապէս լուծուի մինչեւ մինչեւ խնդիրը և վերջնական որոշման մը յանգի Ժողովը։ Ագիլեան առաջարկեց որ Ս. Կաթողիկոսին կոնդակը երբեք վիճաբանութեան չդրուի և նոյնութեամբ իբրև հրաման ընդունի։ Ատենապետը յայտնեց թէ այս խնդրոյն առթիւ թեր ու դէմ այլեւայլ քաղաքներէ հեռագիրներ ու հանրագրութիւններ հասած են։ Ասոնց մեծագոյն մասը Իզմիրէն էր և մէկ հատն ալ Սկիւտարէն։ Ժողովը հարկ չտեսաւ ասոնք կարդալ առանձինն առանձինն։ Ատենապետը հարցուց թէ մինչեւ խնդիրը յառաջիկայ նիստի օրակարգը անցնի թէ՝ նախաքննութեան դիւանին դրկուի. Ժողովը որոշեց օրակարգ անցնել։ Ատենապետը յայտարարեց թէ յաջորդ նիստի օրակարգին առաջին խնդիրն է Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին հրաժարականը։ Երկրորդը՝ մինչեւ մինչեւ խնդիրը և երրորդը՝ Նօանէաքուի կապի խնդիրը։

Ատենական գործողութեան մէջ ժամը աւարտած էր. բայց Ժողովը մեծամասնութիւն չունէր օրակարգ անցնելու համար։ Հմայեակ Սրբազան և Ճանկիլեան ցաւալի գտան այս պարագան, երբ այնքան կենսական խնդիրներ ունէր ազգը։ Այս վերջինը առաջարկեց որ «մեծամասնութեան» խնդիրը օրակարգին առաջին խնդիրը ըլլայ։ Ատենապետը այս առթիւ դիտել տուաւ որ երեսփոխաններէն շատերը առանց նախապէս օրակարգին վրայ գտնուած խնդիրները ուսումնասիրելու, կուգան կը խօսին, ինչ որ ժամանակի կորուստ կը պատճառէ և խնդիրները կը մնան անլուծելի։ աւելի լաւ է որ, ըսաւ, թեր ու դէմ միայն երկու հոգի խօսին որպէս զի խնդիրները չուսումնասիրուին։ Հ. Գոյանեան համամիտ գտնուեցաւ Ատենապետին և կրկնեց դիտողութիւնը, բայց ատիկա, ըսաւ, այն ատեն միայն կրնայ ըլլալ երբ Խորհրդարանին մէջ ուրոյն կուսակցութիւններ կը կազմուին և նախապէս իրենց մէջ կ'ուսումնասիրեն օրակարգի խնդիրները և անոնցմէ մէկը իդիմաց բառիին կը խօսի։ Սակայն կաւելի է որ, ըսաւ, Ազգ. Ժողովին մէջ անանկ խմբակցութիւններ գոյութիւն չունին, ինչ որ պատճառ կ'ըլլայ օրակարգի խնդիրներուն անլուծելի մնալուն։

Ատենապետը նկատելով որ մեծամասնութիւն գոյացած չէր և ատենական գործողութեան մէկ ժամը աւարտած էր, ժամը 9ին մօտ փակեց նիստը։

ՔԱՂ. ԺՈՂՈՎ

Խառն Ժողովոյ նիստէն առաջ Քաղ. Ժողովը գումարուելով հետեւեալ անօրէնութիւնները ըրաւ.

Ա. Կրթական նախաբարութեան կողմէ ուղղեալ ծանուցագրի մը վրայ, Ժողովը ձեռք առաւ ազգ. վարժարանաց արտօնագրի խնդիրը և այս մասին խորհրդակցութիւններ կատարելէ յետոյ վերջնական անօրէնութիւնը վերապահեց Խառն Ժողովոյ յառաջիկայ նիստին։

Բ. Կեսարիոյ Ֆէշէնէտ գիւղի վարժարանին Գալոյոյ կալուածոց խնամակալութիւնը յայտագիրով մը մատակարարած կալուածոց արդի վիճակը և այլ հանգամանքները պարզելով, անոնց վաճառման մասին անօրէնութիւն խնդրած էր։ Ժողովը խնդիրը յանձնեց Տնտեսական Խորհրդոյ՝ նախաքննելու և իր կարծիքն յայտնելու համար։ Գ. Թաքար-Բաղարճիի եկեղեցւոյ քահանան տեղւոյն Թալական Խորհուրդին կազմալուծեալ և ազգ. գործերու անկեղծարար վիճակը պարզելով անօրէնութիւն խնդրած էր. Ժողովը ուշադրութեան առնելով գիրը, որոշեց Թաղ. Խորհրդոյ նոր ընտրութեան հրահանգ տալ։ Դ. Բերայի Թաղ. Խորհուրդը եկեղեցիին 1909 տարւոյ մատակարարութեան հաշիւները դրկած ըլլալով, Ժողովը յանձնեց Տնտես. Խորհրդոյ՝ նախաքննելու և տեղեկագրելու համար արդիւնքը։ Ե. Բերայի Թաղ. Խորհուրդը մատուցած էր իր հրաժարականը. Ժողովը անընդունելի դատեց և որոշեց հրաւիրել Թաղ. Խորհուրդը չարունակել ըստ առաջնոյն իր պաշտօնը։ Միւս կողմէ Ժողովը Տօքթ. Թորգոմեան էֆ.ի ուսումնասիրութեանը յանձնեց Թաղ. Խորհրդոյ յայտագիրը, որով իր տեսութիւնները պարզած և առաջարկութիւնները ներկայացուցած էր իր վարած հասատատութեանց մատակարարութեան մասին։ Զ. Սամաթիոյ Ս. Դէորգ եկեղեցիին Թաղ. Խորհրդոյ անդամները հաւաքական գրով մը հրաժարական մատուցած էին։ Ժողովը նկատելով որ Թաղ. Խորհուրդը կը պահէ իր մեծամասնութիւնը, անընդունելի դատեց հրաժարականը և որոշեց հրաւիրել զայն չարունակէ իր պաշտօնը։ Է. Ժողովը գաւառացի նպաստընկալ ուսանողներու խնդիրը ուշադրութեան առնելով, կարեւորը տնօրինեց և որոշեց միանգամայն իր յառաջիկայ նստին հրաւիրել կասկաց հոգաբարձութիւնը՝ խմբովին այս մասին հարկ եղած խորհրդակցութիւնը կատարելու համար։

ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ՄՇՈՑ ՄԷՋ

Թուրքերէն թերթ մը կը ծանուցանէ թէ Մշոյ մէջ ո և է թշնամական շարժում չկայ Հայերուն դէմ։ Երկու Հայերու սպանութեանց հեղինակները կառավարութեան կողմէ կը հետապնդուին։ Այդ մարդասպաններէն մէկը ձերբակալուած է արդէն։ Վերապահութեամբ կը հաղորդենք այս լուրը, օրովհետեւ մինչեւ հիմա չտեսանք որ Հայու արիւն թափող չարագործ մը իր արժանի պատիժը կրած ըլլայ։

ԱՆՆԻ ԳԱՂԱՔԸ

Ռուս կառավարութիւնը—ինչպէս կը գրեն ռուսական թերթերը—նկատելով որ Անիի մէջ պեղումներ կատարող Խաչիկ Վրդ. բազմաթիւ հնութիւններէ դատ, նոյն իսկ քաղաքին մեծ մասը երեւան հանած է, որոշած է կառավարութեան ծախքով նոր և աւելի հիմնական պեղումներ կատարել յատուկ յանձնաժողովի մը ձեռքով։

ՄԻԹԻՆԿՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Թէեւ Ազգ. Ժողովոյ առանձնակ նստաշրջանին էֆ. որոշած էր մէկ քանի օրէն Ներսպա մեկնիլ, բայց ազգ. երեսփոխաններու առաջարկին վրայ որոշեց իր մեկնումը յետաձգել մինչեւ յառաջիկայ նիստը, որպէս զի վերջնական լուծում մը պիտի տրուի այս խնդրին։

ԴԱՆԵՐԸ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՀԱՄԱՐ

Ազգ. Ժողովին ելեւմտից յանձնախումբը իր միաձայն հաշուեցոյցը ներկայացուցած է ազգ. ընդհանուր ժողովին, ուրկէ կը տեսնուի որ ազգ. խորհրդարանի մասնաւոր հրաւիրեալներուն և հայ թերթերուն ներկայացուցիչներու յատուկ բարձրաւանդակի շինութեան և այլ նորոգութիւններու համար ծախսուած է 1217 ղրշ.։75 թիկնաթոռներու շինութեան համար՝ 3525ղրշ.։ սրահին համար մուշմպայի գնման և տեղադրման ծախք 1828 ղրշ. և կահաւորման ընդհ. ծախք 6570 ղրշ.։ Թիկնաթոռներու կերպասին և վարագոյրներու համար 3307.50 ղրշ.։ մասը ծախք (դիւանի համար թուղթ, յանձնախումբի յատուկ կնիք և մելան, վարագոյրի կապ, քարտուղարի երթեւեկութեան ծախք) 111 ղրշ.։ Ա.—Ի.Ա. Նիստերու տպագրութեան ծախք եղած է 5720 ղրշ. 1909ի ելեւմտացոյցի տպագրութեան համար՝ 390, Աղթամարի տեղեկագրի տպագրութեան համար 54, 16 նիստի հրաւիրագրերու տպագրութեան համար՝ 320, տպագրութեան համար ընդհ. ծախք եղած է 6484 ղրշ.։ այս հաշուեցոյցի տպագրութեան համար 40 ղրշ.։ ընդհանուր ծախքն է 16512,50, մնացորդ պարարտ դրամ 321 ղրշ. համագումար 16833,50 ղրշ.։ Ազգ. Ժողովը մէկ տարուան համար քուէարկած էր 32400 ղրշ.։ Ազգ. երեսփոխաններու մէջ կատարուած հանգանակութեան հաւաքը 8602 զեղջելով կը մնայ 23798 ղրշ.։ Տնտեսական խորհուրդէն վճռուած է 8231 ղրշ.։ Ցանձնախումբը կը պահանջէ ուրեմն 15567 ղրշ.։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾ ՄԸ

Սատանաք Շեհպալ Թրքերէն գեղարուեստական ամսագիրքորոյ հանդէսին 21երդ թիւը։ Իր տեսակին մէջ եզակի այս հրատարակութիւնը, զարդարուած սքանչելի պատկերներով, ոչ միայն պատիւ կը բերէ իր նոր տնօրէնին՝ Պ. Ժաք Սայապալեանի (Փայլակ), այլ և օսմ. մամուլին։ Անիկա կրնայ մրցիլ եւրոպական նոյն կարգի չքեղ հրատարակութեանց հետ՝ ամէն տեսակէտով, անսագիւտ տպագրութիւն, պատկերներու յատակութիւն, ընտրութիւն, մաքրութիւն, թուղթի աղնութիւն և մանաւանդ ամբողջ գործին վրայ տիրող ճաշակի անթերութիւն։ Շեհպալ հակառակ Թրքերէն հրատարակութիւն մը ըլլալուն, կ'արժէ որ գտնուի ամէն ազգէ մարդու ձեռք, իբրեւ գեղարուեստական գործ մը զոր կարժէ սալոններու մէջ դնել։

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿ ԱՇԽԱՐՀ

ՈՒՇԱԴԻՒՈՒԹԻՒՆԸ

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ, 20 մայիս

Վերջերս մեր համարիւն Հայ կաթոլիկ եղբայրները, գովելի ինքնագիտակցութեամբ մը, ալաւորջ գտնուեցան իրենց ազգային գործերուն մէջ և Թէրզեան Գերապայծառի նման արժանաւոր, լուսամիտ անձնաւորութիւն մը Կ. Պարիրքական աթոռը բարձրացնելով իրենց անձնախանձելի դիրքէն դուրս եկան, ազգավայել պատիւով։

Մենք մեր շնորհաւորութիւնները կը ներկայենք իրենց, այն յաջողութեանց համար, զոր ձեռք բերելու, և Գոյանեանի մը վատաբոյր էնթրիկներէն հիմնովին ազատելու համար ո՛և է ջանք չխնայեցին։ Այսօր Հայ կաթոլիկութիւնը իր բարձր արժանապատուութիւնը վերագտած՝ որքան է տեսնելով իր աթոռին ազատագրումը՝ արաբ ուշաղիներէն դէպի թուրք ուշաղիութիւնը։ Այս յաջորդումը տարօրինակ չէ Հայ կաթոլիկներուն, մանաւանդ իրենց եկեղեցականներուն համար, խիստ ծանօթ է իրենց։ Գոյանեան՝ արաբ, իսկ Թէրզեան՝ թուրք ուշաղիութեան կը պատկանին։ Կարծեմ բացատրեցան բաւերը, թէև աւելի լայն սահման մը ունին անոնք։ Արաբ ուշաղիութիւնը կ'սկսի Տիգրանակերտի առաջնորդութենէն և կը վերջանայ Հալէպէն Եգիպտոս, իսկ թուրք ուշաղիութիւնը՝ Խարբերդէն Պոլիս։ Առաջինները աւելի համիտական օրերու, բրնապետական ծնունդներ են, մ'չա քրծնող, ժողովրդային համակերպութիւնը ի նպաստ Վատիկանի չտեսուն գործածող մոլեռանդ դասակարգերը։ Վերջինները բացատրած կը համարեմ, ցոյց տալով Թէրզեան Կ. Պարիրքը, իբրեւ անդամ այդ դասակարգին։

Մենք ալ, մեր կաթոլիկ արենակիցներուն հետ, չատ բան կը յուսանք նորընծիր Կ. Պատրիարքէն, և նոյն իսկ խարուած ըլլալու կասկածները անգամ չենք մնուցաներ, վստահ ըլլալով իր ազատամիտ չրջանայեցութեան։

*** Տիգրանակերտի առաջնորդ Գերապայծառ Անդրէաս Զէյլէպեան Պոլիս կը գտնուի այժմ։ Խորին ակնածանքով կ'սպասէի թելադրութիւն մը ընել իրեն։

Տիգրանակերտի Հայ կաթոլիկ ազգային երկսեռ վարժարանները, ինչպէս միւս յարանուանութիւններու դպրոցները, չունին գովելի վիճակ մը, անսխանձելի ու անկարեւոր գոյութիւն մը միայն կը քաշէն տարիներէ ի վեր։ Անդրէաս Գերապայծառ կրնայ Պոլիսէն հոգալ կանոնաւոր դպրոցի մը բոլոր պահանջները և այնպէս դառնալ։ Գեր. Զէյլէպեան մեծ վարկ կը վայելէ եւ ունի իրեն աջակից ու համակիր Գազագեան գերդաստանը, որուն հանրօգուտ ձեռնարկները ծանօթ են բոլոր Հայ կաթոլիկներուն։

Գազագեան գերդաստանին համակրութիւնը վայելել, կը նշանակէ բոլոր ժողովուրդին յարգանքին առարկայ դառնալ։ Ժողովուրդին վստահութիւնը և ակնածանքը չատ մեծ է այդ հին, հարուստ եւ պատուաւոր տունին հանդէպ, մանաւանդ գերդաստանին այժմեան գլուխ՝ Յովհաննէս Յովսէփ էֆ.ին նկատմամբ։ Զէյլէպեան Գերապայծառ իր Արաբ-Թուրք ուշաղիի խառնուածքն, փափաքելի է որ զուտ Թուրք ուշադիութեան փոխուի։

ՆԵՐՍԷՍ-ՇԱՀԱՆՈՒՐ

ՀՐԱՒԷՐ

ՀԱՅՈՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵԱՆ

ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ Բ. ՆԻՍՏԻՆ ՀԱՄԱՐ

Հայոց Հրատարակչական Ընկերութեան Ընդհ. Ժողովին երկրորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ առաջիկայ կիրակի, 13/26 յունիս, ժամը հինգ 7ին (Ը. Թ.), Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

Օրակարգ.— 1. Շարունակութիւն կանոնագրի քննութեան, 2. Ընտրութիւն վարիչ մարմիններու։

Կը հրաւիրուին արդէն իսկ արձանագրուած անդամները և արձանագրուիլ փափաքող գրագէտներն ու գրասէրները՝ ներկայ գտնուիլ այս նիստին։

Առժամեայ դիւան Ընդհ. Ժողովի
Ատենադպիր Ատենապետ
Հ. Մ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄեԱՆ Ս. ԴԱՒԹԵԱՆ
2—3

ՇՐՋԱՆԱՐԱԿԱՆ

Պ. Տատուրեանի հետ 14 տարիներէ ի վեր Յովակիմ Դարանֆիլեան եւ Ընկ. անուան տակ մեր կազմած մանիֆաթուրայի ընկերութիւնը 1910 մայիս 1էն սկսեալ լուծուած է. վաճառատան բոլոր գործառնութիւնները ինձ յանձնուած ըլլալով՝ սակից վերջ զայն Յովակիմ Դարանֆիլեան ֆիրմային տակ պիտի շարունակեմ։

Այս պարագան ձեր նկատառութեան յանձնելով կը յուսամ որ ըստ առաջնոյն պիտի շարունակէք ձեր վստահութիւնը մեզ հանդէպ։

ՅՈՎԱԿԻՄ ԴԱՐԱՆՖԻԼԵԱՆ
Ռոսnupo 4—3

ՇԵՒԵՂ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ Ի ԵԱԼՈՎԱ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ «ԱԶԳՕԳՈՒՏ ՄԻՈՒԹԵԱՆ»

Անատոլուի Օսմ. Երկաթ. Հայ պաշտօնէից Ազգօգուտ Միութիւնը, որուն գործունէութիւնը չեղած էինք այս էջերուն մէջ, կազմակերպած է այս չքեղ դաշտահանդէսը, որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակի, 13 յունիս, ի Եալովա, ուր վարձած է ծովեզերեայ հոսանուն ծառաստան մը։ Նոյն օրը մասնաւոր արագընթաց չոգենաւ մը պիտի մեկնի Գատրգիւղէն առաւուն ժամը 11ին (Ը. Թ.) և հանդիպելով Հայաբր Փաշա, Դուզկունճուք, Պէյրիքճաշ և Կամուրջ, ժամը 3ին պիտի հասնի Եալովա, ուակից պիտի մեկնի ժամը իրիկուան 10ին (Ը. Թ.)։ Մինթարեան վարժարանի ֆանֆարը կը մասնակցի սիրայօժար։ Թէ՛ շոգենաւին թէ դաշտին մէջ խիստ չափաւոր գիներով պիւֆէ մը արամադրելի է։ Տոմսերը կը ծախուին Գատրգիւղ՝ Հայ Ակումբը, Սկիւտար՝ Կարապետ էֆ. Ներատունկեանի, Պէյլիքճաշ՝ Վ. էֆ. Ալթունեանի քով, Պանճէ Գարու՝ Տէր-Ներսէսեան Թղթավաճառատունը և Կալաթա Սէրայի դէմ անկիւնի ծխավաճառին խանութը։ Տոմսակներուն գինն է այր՝ 20, կին՝ 15 ղրշ. մինչև 10 տարեկան տղաք ձրի։ 2—2

ԳՐԱՒԱՃԱՌՆԵՐՈՒՆ

Մեր այնատակիցներէն Փայլակի (Ժագ Սայապալեան) 1909ին տպուած «Առաջին Սէրը» վէպէն 600 օրինակ արդէն ծախուած և 300 օրինակ միայն մնացած է։ Այս 300 օրինակը ամենաաժան գինով մը պիտի ծախուի մէկ անգամէն։ Գինել փափաքող գրավաճառը կրնայ դիմել հեղինակին, Պալալ Հաւզ Թիւ 4։ 5—5

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊՕՇՐՕՓԸ

Երէկ Պոլսոյ հելլէն վաճառականները և խանութպանները հելլէնական դեսպանատունը գացին, բողոքելու համար իրենց դէմ մղուած պայքարին և այդ առթիւ իրենց դէմ գործուած անիրաւութիւններուն համար։ Հելլէն վաճառականներուն և խանութպանները կողմէ կազմուած պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ Պ. Կրիբարիսի և պարզելով իրենց վիճակը, յայտարարեց թէ հելլէն մեծ ու փոքր վաճառականները և խանութպանները միամտաբար որոշած են յառաջիկայ երկուշաբթի օրուընէ սկսեալ իրենց գործատեղիները փակել, եթէ առաջքը չառնուի պայքարին։ Պ. Կրիբարիս յայտարարելով թէ խանութները գոցելը պարզ ցոյց մը ըլլալէ զատ ուրիշ ոեւէ օգուտ չպիտի ունենայ, ներկայացող պատուիրակութիւնը յորդորեց որ հելլէն վաճառականները և խանութպանները մէկ քանի օր ալ սպասեն, ու ինք խոստացաւ այս մասին իր ձեռքէն եկածը ընել։

*** Հելլէն կառավարութիւնը պայծաան տէրութեանց դիմած է, խնդրելով որ վերջ արուի Թուրքիոյ մէջ Հելլէններուն դէմ մղուած պայքարին։ Պայծաան տէրութիւնները չեն պատասխանած այդ դիմումին։

*** Թարnu կ'իմանայ թէ մայրաքաղաքիս օտար դեսպանները կառավարութեան մօտ դիմում պիտի ընեն՝ պայքարը դադրեցնելու համար։ Եթէ այդ աղդատարութիւնը արդիւնք մը չունենայ՝ դեսպանները աւելի բուռն լեզու մը պիտի գործածեն։

ՍԷԼԱՄԼԷՔԸ

Սէլամլէքի հանդէսը երէկ տեղի ունեցաւ Պէյլիքթաշի Սինան Փաշա մզկիթին մէջ։

ՕՍՄԱՆ ՊԷՅԻ ՊԱՐՏԷԶԸ

Ամէն օր ճաշէն առաջ և յետոյ, եւրոպական նուագ։ Բաթինճի վայրը նորոգուած և չքեղդրէն լուսաւորուած է։ Մուտքը 3 ղրշ.։ Պարտէզին մուտքը ձրի է։

ՊԷՅՊԷՔԻ ՊԱՐՏԷԶԸ

Ծովեզերքը հաստատուած այս պարտէզը հիանալի տեսարան մը ունի։ Ըմպելիները առաջնակարգ են և գիները չափաւոր։ Մայիս 30/12 յունիսէն սկսեալ, ամբողջ ամրան եղանակին նուագ ամէն ուրբաթ ու կիրակի օրերը, ժամը 8էն ռինչեւ 5 (Ը. Թ)։ Մուտքը ազատ է։

ԳԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Վաղը, կիրակի, Պէյքոզի Զինար-Տիպի զրօսավայրին մէջ ընտանեկան գեղեցիկ դաշտահանդէս մը պիտի տրուի, առաջնորդութեամբ Պ. Ժողէֆ Քոնթիի և ընկերութեան։ Մասնաւոր չոգենաւ մը առտուան ճիշդ 4էն պիտի մեկնի Դալաթիոյ քարափէն։ Նուագախումբ մը պիտի գտնուի չոգենաւին մէջ։ Տոմսակին գինը 10 ղրուշ է։ 8-12 տարեկան տղաք 5 ղրուշ պիտի վճարեն։

ԺԱՐՏԻՆ ՏԸ Լ.Ա. ՔՕՆՍԹԻԹԻՍԻՕՆ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ.

Բազմաթիւ յանախորդներուն կը ծանուցուի թէ Հայտար Փաշայի մէջ գտնուող Ժարտէն ալ լա Քոնսթիթիսիօնի բացումը անցեալ կիրակի օր տեղի ունեցած է։ Այդ սարտէզին մէջ կը ծախսուի Պոմոնթիի գարեջուր՝ փրիքոտ ու թարմ, առատ աղանդերներու հետ։ Եւրոպական ու արեւելեան նուագածութիւն կը կատարուի ամէն ուրբաթ, չարաթ և կիրակի օրերը։ Հայտար Փաշային վերջին չոգենաւը կը մեկնի ժամը 1.55ին (Ը. Թ.)։ Փութացէք այդ պարտէզը երթալ և չպիտի զղջաք։ 3—2

ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ԷԺԻԲԻՒՇԷ

3 0/0 ՏՈՒՆՈՍԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱՏԱԹՈՒՂԹ

Վիճակահանութիւն 1910 Յունիս 15ի

Շրջաբերութիւն 1886ի—314րդ թիրաժ

282879 թիւը չանած է 50000 ֆրանք, իսկ հետեւեալ 25 թիւերը չանած են 1000ական ֆրանք.

6241	66322	137624	193863	291821
6413	87574	152072	214767	323578
42805	94735	175158	247553	378027
43637	123685	182887	247558	393206
51947	124475	190884	289127	398238

Շրջաբերութիւն 1903ի.—93րդ թիրաժ

639999 թիւը չանած է 50,000 ֆրանք, իսկ հետեւեալ 25 թիւերը 1000ական ֆր.

404307	480270	558887	668777	733489
430048	481728	582841	700839	749794
460573	486738	592379	708433	749844
468764	511211	623124	723299	750840
477305	514645	660523	726917	790058

Վճարումները կը կատարուին 1910 Յուլիս 1էն սկսեալ։

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐԴԻԿԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՓԷ ՍՐԸՆԿ

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Իօճի չոգենաւը Սեւ Ծովէն հոս կը հասնի Մայիս 31ին։

Իմիրեթի չոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կը հասնի Յունիս 7ին։

Ֆրիժի չոգենաւը Սեւ Ծովէն հոս կը հասնի Յունիս 14ին։

Իօճի չոգենաւը Մարսիլեայէն հոս կը հասնի Յունիս 21ին։

Իմիրեթի չոգենաւը Սեւ Ծովէն հոս կը հասնի Յունիս 28ին։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Իօճի չոգենաւը, նաւապետ Պուլ, յունիս 1 չորեքշաբթի օր, առաւօտեան ժամը 11ին կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Իմիրեթի չոգենաւը, նաւապետ Բէքտաշ, Յունիս 8ին, չորեքշաբթի օր, իրիկուան ժամը 4ին, ճամբայ կ'ելլէ դէպի Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։

Ֆրիժի չոգենաւը, նաւապետ Միթթէ, Յունիս 15ին, չորեքշաբթի օր, առաւօտեան 11ին, կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Իօճի չոգենաւը, նաւապետ Պուլ, Յունիս 22ին, չորեքշաբթի օր, իրիկուան ժամը 4ին, ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։

Իմիրեթի չոգենաւը, նաւապետ Բէքտաշ, Յունիս 29ին, առաւօտեան ժամը 11ին, կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիայ » 150 »
Բ. » Բարիզի » 160 »
» » Մարսիլիայ » 120 »
Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիեզերական)։

Տեղեկութիւնս համար դիմել Գործակալին՝ Թոքմանեանի, քարտէզին վրայ։

86 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Austro-Americana
(Cie. de navigation Austro-Americana)
ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈՓԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին Հայ ճամբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պառաւակ ունին։ Մուտքը խնամեալ է։ Եկեղեցական օգտախուսում և լոյս։ Մարքունի դրութեամբ անթել հեռագիր։ Թժիշկ և դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան, Ղալաթիա, Շեմսալ խալէյէի փողոց, Լոյս Օթիւրէն գործակալութեան նախկին չէնքին դիմաց եւ Արապեան խանին վերև թիւ 24։ Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՏՕՐ ՓՈՒՐՄՈՒԶԻ

ԱՃԱՊԱՐԵՑԷ՛Ք

Տիկիննե՛ր և օրիորդնե՛ր, ձեր ամառնային գնումները ընելէ առաջ, անգամ մը այցելեցէք Լամպրօքուլս եղբարց «Ա-թէնքի վաճառատունը», որ կը դրսնուի Բերա, մեծ փողոց, Բանայիա եկեղեցիին քով, Բասաժ Հաճօրուս, թիւ 278։ Ամէն օր մեծ քանակութեամբ կը հանին զանազան գոյներով կերպասէղէններ՝ մետաքսէ, բուրդէ ու կտաւէ, կանանց քսթիւմ-թայեէօրներու և բլուզէնկօթներու համար։ Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ կարնիթիւրներ և զանազան գոյներով ժապաւէններ, մետաքսէ հովանոցներ, 30 դրուշէն սկսեալ պլուզներ, միւրօններ, ձեռնոցներ, գուլպաներ, քօղեր, ճերմակեղէններ և այլն։ Լամպրօքուլս վաճառատան մանաւանդ թիւրքերէն է վերջին դրութեամբ սեղմիրաններ, շանթէքլէր, փուլաններ և այլն։ Մասնաւոր ճիւղ մը կայ այրերու և տղոց համար։ Գնողները կրնան վստահ ըլլալ որ սոյն վաճառատան մէջ կարելի է %ին 50 շահ մը ունենալ, ուրիշ վաճառատանց հետ բաղդատմամբ։

BANQUE D'ATHENES
ԱԹԷՆԵԻ ՊԱՆՔԱ
(ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)
ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
50,000,000 Տրախմի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
9,275,000 Տրախմի

Կեդրոնատեղի՝ ԱԹԷՆԵՔ
Մասնաճիւղեր.—Կ. Պոլիս (Գալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակներով), Լոնտոն, Ալեքսանդրիա, Գահիրէ, Խարթում, Մանսուրա, Զակազիկ, Լիմասոլ (Կիպրոս), Սելանիկ, Բավալա, Իզմիր, Բանգի, Սէրէզ, Սամսոն, Տրապիզոն, Քիոս, Եանեա, Պիրէոն, Բաթում, Վոլո, Շիրա, Քալամաթա, Թրիքալեցա, Լարիսա, Հանիա, Գանտիա, Ռէթիմօ (Կրետէ)։

Հեռագրական հասցեն՝ ԱԹԷՆՕՔԼԷՍ

Աթէնքի պանքան կը զբաղի դրամատնց վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. փոխառութիւն ապրանքներու և արժեթուղթերու վրայ, փոխանակագիրներու զեղջում, առնելիքի գանձում, վարկագիրներ չրջաբերութիւն, փոխանակագիր, Թուրքիոյ ու Եւրոպայի քաղաքներուն վրայ չէքերու փոխանցում հեռագրաւ, հաշուընթաց։

Սակարանական գործառնութիւններ եւ արժեթուղթեր։— Սակարանական հրամաններու գործադրութիւն մեր ու եւրոպական հրապարակներուն վրայ, չափաւոր պայմաններով։ Արժեթուղթերու պահպանութիւն՝ անոնց վարձքի մը փոխարէն։ Զեղջ և գանձում ամէն կարգի կտրօններու։

Աւանդ։— Աթէնքի պանքան դրամական աւանդ կ'ընդունի, տարին 3% (տարիներին երեք) տոկոս վճարելով։

Խնայողութեան սնտուկ.— Աթէնքի պանքան՝ փոքր խնայողութիւնները քաջալերելու համար, խնայողութեան սընտուկի սպասարկութիւն մը կազմակերպած է, որով %ին 4 տոկոս կօտաայ դրամական աւանդներու։

Առեւտրական ճիւղ.— Աթէնքի պանքային Պոլսոյ գործակալութիւն Տէյիրմէն խանի (Պոլիս, Եէմիշ-իսկէլէսի) մէջ, նաւամատոյցին մօտ, իր մթերանոցը կ'ընդունի շատ չափաւոր վարձքի մը փոխարէն, իր յանձնարարներու ապրանքներուն պահպանութիւնը, թէ՛ իբր աւանդ և թէ իբր երաշխաւորութիւն իր ըրած փոխառութեանց։ Աթէնքի պանքային Լոնտոնի մասնաճիւղին մէջ ալ առեւտրական բաժին մը կայ, որ ամէն կարգի առեւտրական գործերով կը զբաղի խիստ չափաւոր պայմաններով։

Ընդհ. տնօրէն
Զ. Ռ. ՄԱՅԱՍ

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻՖԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքթրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիպոնֆուսֆորքի, պոռնֆուսֆորքի, քօղօշանկուսֆորքի ու ամենէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գրլխու պռոյոր ու հինցած ցաւերը, ականջ խծալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կորդի ու խուչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տգեղութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց զորձողութեան, կատարելապէս կը չտկէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպայի մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և ողոց կոկորդի նշիկները (պատէմիք) կը հանէ, առանց արիւնհոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պահէք դարու, Համիտիէ սիպիի դէմ, Արիկ Իւթիւնեան դէպարանը։ Իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շեհատ ճամբայ, Թագարիմ, Գրանտ. հիւանդանոցին դէմ, թիւ 41։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 50—35

ՊԱՆՔ ՏԷ ՍԱԼՈՆԻՔ
BANQUE DE SALONIQUE
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 ֆր.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Գալաթիա, Ն. Պոլիս (Գալաթիա և Պոլիս), Մանչեսթր, Ինգլիս եւ Եգիպտոս։

ՊԱՆՔ ՏԷ ՍԱԼՈՆԻՔ խնամքով կը ընտրէ Ն. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ եւ Ասիոյ և Եգիպտոսի հրաւորագիրներու ինչպէս նաև մեծ օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներու։ Ստացիրներու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ եր խոտարէ Եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ, Չէքեր եւ վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ ու արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան որոշ ժամանակներով։ Վերջինիս տեղեկութիւններ ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լուսաւոր պայմաններով։ Պանք աք Սալոնիքի փոքր վճարումներու համար ալ հնարաւորութիւն մատուցանելու մէջ ունի, չատ նպաստաւոր պայմաններով։

ՏՀԻ ՆԷՔՇԼ ԲՐՕԹԷՔԹԸՐԸ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ
Լիվրփուլ, Զրէյ փողոց, թիւ 38

Ընկերութիւնս իր անհաւասար ուղղամտութեան և արդարաբար ու պատրաստակամ սովորութեան համաձայն՝ կը հաստատէ ապահովագրելիներուն բոլոր վնասները։ Ապահովագրական ընկերութեանց համայնաժողովէն (սինտիքա) դուրս կ'ելլուստ։

Ամէնէն նպաստաւոր պայմաններ՝ քարուրիշ ո՛ և է ընկերութիւն։ Արեւելքի համար մասնաւոր գեղեցիկ սակացոյց։

Արեւելքի Ընդհանուր Տնօրէն
Վիլհեմ Ա. Գայֆեանց
Պոլսաբա, Իլիասի խան թիւ 7—8։
Գործակալութիւնք, Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

WILSON LINE
HULL—CONSTANTINOPLE—NOVOROSSICK—ODESSA

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻՐ
Ընդմէջ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիսալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Մարքօ	1119
Ալքէթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Մէքքաւօ	3557	Տիբիս	1735
Անհէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Մէլօ	1057	Սիլվիա	119
Աթիոնքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հուսիպէց	595	Մոնդէպէլլօ		Սքէրս	1203
Գասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուսթլլօ	3419	Թասոս	1323
Գորտինօ	1264	Էպքօ	3464	Իտանօ	5540	Նէքտ	1933	Թ. Ուիլսոն	1546
Գրիֆալօ	4481	Էլսաքաս	1520	Ճիւնօ	1080	Օտիս	4100	Թոքիս	3327
Դէյլր	1371	Էդաքօ	1841	Ռէնօ	1053	Խէնթացիս	4036	Ռուէնս	1470
Դալիբաս	1837	Ֆիտօ	954	Ռալբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Դարէօ	1244	Ֆիլանտա	1828	Ռոմնօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վանքօ	1914
Դալտ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլտ	1289
Զիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Բիլճօ	3329	Վալթուրն	2391
Սօսէթօ	1831	Կալիէնտ	3060	Լիվորնօ	1643	Բինալաս	1553	Եէտս	1350
Գալորատս	4235	Կիկանտ	1143	Լորենցօ	3191	Բոլլօ	1613	Զէնտ	1200
Գանէկ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Բօնէս	1789	Թորս	
Գորտս	895	Կրտանս	1695	Մարէնկօ	1273	Բոգաբիս	136	Մայոն	

Քօլեսնս չոգենաւը, նաւապետ Պրանթօն, Թորս չոգենաւը, նաւապետ Ճէքսան հոս հասած են։

Մորոֆֆ չոգենաւը, նաւապետ Մարքարէն, յունիս 23ին և Վիկտ չոգենաւը նաւապետ Հարպորտ, յունիս 7ին հոս կը սպասուին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴՐԻՍՕՆ
Թիւ 22—24, Քիւլիւք Միւլէթ խան, Գալաթիա։ 63

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՇԷՐԱՅՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝ 130,000,000 ֆուրոն
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ՝ 39,000,000 ֆուրոն

Կեդրոնատեղի՝ ՎԻԵՆՆԱ
Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակներով), Ակրամ, Սուսիկ, Պէյլից, Գիալա, Պոդէն, Պրուն, Բիչեթա, Զէրնօվից, Ֆրիտէք-Միհթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Գարլսպատ, Քլանկէրֆուրթ, Քրակաւ, Լէմպերկ, Մարիէնպատ, Մէբան, Բիլզէն, Բրակ, Բրօնիցց, Բրզէմիսլ, Ս. Բոլիէն, Թարնօվ, Թէրլից, Թէչէն, Վիլաչ և Նէօչեատ։

Վինրը Պանք-Շէրայն պանքայի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխառութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և արժեթուղթեր աւանդ ձգուելու փոխարէն։ Առեւտրական թուղթեր կը զեղչէ։ Չէքեր և վարկագիրներ չրջաբերեցան մէջ կը դնէ ու հեռագրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր սակերով։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ։ Բաժնեթուղթերու գնում և վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի։ Կը գնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու առարկաներ, զարդասկիներ և այլն։

Վինրը Պանք-Շէրայն խնայողական Սնտուկի մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է, %ին 3½ տոկոսով և իր յաճախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, սկսեալ ոսկեդրամ յիսուն ղրուշէն։

«Սէյֆս» դրամարկղները, որոնք Գալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն։

ԱՄԷՆ ՄԱՐԴ ԿԸ ՓԱՓԱԳԻ
ԻՐ ՆԱԽԱՍԻՐԱՆՔ Ա.ԴՐԱՆՔԶԵՐՈՎ,
ԼՈՒՍԱՆՆԱԳՈՐԾՈՒ

„ԲԱՌՆԱՄ"Ի

ԼՈՒՍԱՆՆԱԿԱՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ
Բերա. Մեծ Փողոց, Թիւ 288
ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ
6 քապիճե լուսանկար՝ բլաթինատիպ 40 ղր.
6 քապիճե լուսանկար՝ փայլուն 20 ղր.
Գունաւոր լուսանկար. բնական մեծ. 120 ղր.
12 քապիճե լուսանկար՝ բլաթինատիպ եւ մեկ ակրանատիսան 108 ղր.
Ա ԲՐՈՒԹԵՍԱԳԻՏԱՆԱԿԱՆ
ԵՒ ԽՆԱՄՏԱԼԻ ԱՇԽԱՏԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԻԻԼԱՆԵՐԿ ՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՏԱՖԻԶԻԿ, ԿՏԱԻԻ ԵՒ ԹՈՒԱԼԻ ՎՐԱՑ
կ,ուզե՛ս որ ամէն կերպով գոհ դառնաս, Փուքա՛ լուսանկարուիլ «ԲԱՌՆԱՄ»ի։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՏՄԱՆՆԵՐԸ
Պոլսոյ համար Բօսֆ Լօքալ արկղ. 108 ղր.
» » » վեցամս. 60 »
Գաւառներու համար արկղ. 108 »
» » վեցամսեայ 60 »
Արտասահմանի էմբ. տարեկան 35 ֆր.
» » վեցամսեայ 20 »
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հացեի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բժշկեցիները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը ոսկարկուին. դրամ ղրկելու ամենաշիւրին եւ ազատ միջոցը Մանդատն է։

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԼԱՕ ՔԱՐ
Լենտ ճէնէրալ իմիշրրանս քորբորէյշընն լիմիթրատ պնգլիական ապահովագրական ընկ.
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին. 4 Սէճ Բոլս Զրչեարս Լրնտրն

Դրամագլուխ	Անցլ. Ոսկի	350,000
Պահեստի դրամ	» »	122,781
Տարեկան հասոյթ	» »	367,876

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ
օսմանեան կայսերական պանքա
Կալաթա-Պոլիս

Ընկերութիւնը Թուրքիոյ մէջ ապահովագրական ո՛ և է սէնտիքայի յարած չըլլալով, բացառիկ դիրքի մէջ է և կրնայ ամէն վտանգ ապահովագրել. հեռաւոր չէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու վրայ հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններու զանազան սէնտիքաներու դիներէն ԶԳԱԼԱՊԷՍ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ կ'ապահովագրէ։ Վնասներու վճարումը տեղի կունենայ ՏԵՂԻՈՅՆ ՎՐԱՑ ամենամեծ առատաձեռնութեամբ և արագութեամբ։

ՋՕՐՋ ՉԻԶՆԸԼ ԷՆՏ ՍԸՆՍ ՔՕ. ԼՄԹՏ.
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴ. ՏՆՕՐԷՆՔ
ԿԱԼԱԹԱ. ԱՏԱԼԷՔ ԽԱՆ ԹԻՒ 12-16 Կ. ՊՈԼԻՍ

„ԱՐԵՒԵԼՔ„ի ԹԵՐԹՕՆ (111)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏՈՒՄԱ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ-ԿՐԻՍԹՕ

Ը.

ՄՕՐԵԼԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Արդարեւ, մինչեւ այն առեն ո՛չ մէկ բան Քօքլէսի հանդուրմը ի դերեւ հանած էր։ Մայիս ամսոյ վերջը մեծ ճգնաժամ։ Թեամբ կատարուած էր վճարումը։ Քօքլէս եօթանասուն ամիսի սխալ մը դուած էր. այդ սխալը Պ. Մօրելի կողմէ գործուած էր ի վնաս իրեն. նոյն օրը՝ աւելացած տանջչորս սուն Պ. Մօրելի տարած էր, որ մելամաղձոտ ժպիտով մը զանազ առնելէ յետոյ, գրեթէ դատարկ դարակի մը մէջ նետած էր, ըսելով.

— Քօքլէս, մարգրտի պէս արկղակալ մըն էք դուք։

Ու Քօքլէս մեծ գոհունակութեամբ հեռացած էր տիրոջ քովէն. Պ. Մօրելի մէկ ներքողը, որ Մարսիլիոյ պարկեշտ մարդոց մարդերուն էր, աւելի կը փաղաքէր Քօքլէսը քան թէ յիսուն ոսկուտի պարգեւ մը։

Այդ ամսավերջին յաղթական փակու